

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 11.4.2018
COM(2018) 184 final

2018/0089 (COD)

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

**o žalobách v zastúpení na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov a o zrušení
smernice 2009/22/ES**

(Text s významom pre EHP)

{SWD(2018) 96 final} - {SWD(2018) 98 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Účinné presadzovanie pravidiel EÚ je pre Európanov dôležité, keďže sa dotýka ich každodenných životov. Preto je potrebný silný, účinný a efektívny systém presadzovania práva, aby sa zabezpečilo, že členské štáty plne uplatňujú, vykonávajú a presadzujú právo EÚ a zaisťujú pre občanov primeranú nápravu.

V tejto súvislosti je cieľom návrhu modernizovať a nahradiť smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2009/22/ES z 23. apríla 2009 o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov¹ (ďalej len „smernica o súdnych príkazoch“). Predkladá sa spolu s návrhom cielených zmien týkajúcich sa štyroch smerníc z oblasti spotrebiteľského práva EÚ² ako súčasť „Novej dohody pre spotrebiteľov“³ v rámci pracovného programu Komisie na rok 2018⁴, a to s cieľom zlepšiť účinnosť konania o súdnom príkaze a prispieť tak k odstráneniu následkov porušovania práva Únie, ktoré sa dotýkajú spoločných záujmov spotrebiteľov.

Tento návrh nadväzuje na kontrolu vhodnosti práva EÚ v oblasti spotrebiteľského práva a marketingu v rámci programu REFIT zverejnenú 23. mája 2017 (ďalej len „kontrola vhodnosti“)⁵, ktorá zahŕňala aj smernicu o súdnych príkazoch, ako aj na správu Komisie z 25. januára 2018 o vykonávaní odporúčania Komisie 2013/396/EÚ⁶ o spoločných zásadách pre mechanizmy kolektívneho uplatňovania nárokov na prikázanie zdržania sa určitého konania a na náhradu škody v členských štátoch v súvislosti s porušením práv vyplývajúcich z práva Únie (ďalej len „správa o kolektívnom uplatňovaní nárokov na nápravu“)⁷.

Na základe týchto hodnotení sa preukázalo, že sa zvyšuje riziko porušovania práva Únie, ktoré sa dotýka kolektívnych záujmov spotrebiteľov, a to z dôvodu hospodárskej globalizácie a digitalizácie. Obchodníci, ktorí porušujú právo EÚ, môžu rovnakými klamlivými reklamami alebo neprijateľnými štandardnými zmluvnými podmienkami poškodiť tisíce alebo dokonca milióny spotrebiteľov v rôznych hospodárskych odvetviach. Vzhľadom na narastajúci cezhraničný obchod a obchodné stratégie v rámci celej EÚ toto porušovanie právnych predpisov postihuje čoraz viac aj spotrebiteľov vo viac ako len v jednom členskom štáte. Zo správy o kolektívnom uplatňovaní nárokov na nápravu okrem toho vyplynulo, že viacero

¹ Ú. v. EÚ L 110, 1.5.2009, s. 30 – 36.

² COM(2018) 185, návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993, smernica Európskeho parlamentu a Rady 98/6/ES, smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ, pokiaľ ide o lepšie presadzovanie a modernizáciu právnych predpisov EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa.

³ Pozri správu o stave Únie a vyhlásenie o zámere adresované predsedovi Rady a predsedovi EP dostupné na adrese: https://ec.europa.eu/commission/state-union-2017_sk.

⁴ COM(2017) 650 final.

⁵ Kontrola vhodnosti zahŕňala smernicu 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, smernicu 1999/44/ES o predaji spotrebného tovaru a zárukách naň, smernicu 98/6/ES o označovaní cien, smernicu 2005/29/ES o nekalých obchodných praktikách a smernicu 2009/22/ES o súdnych príkazoch. Pozri výsledky v dokumentoch SWD(2017) 208 final a SWD(2017) 209 final z 23. mája 2017, ktoré sú dostupné na adrese: http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=59332.

⁶ Ú. v. EÚ L 201, 26.7.2013, s. 60.

⁷ COM(2018) 40 final.

členských štátov ešte stále nedisponuje mechanizmami kolektívneho uplatňovania nárokov na náhradu škody určenými pre prípady hromadnej škody. V správe sa uvádza, že Komisia plánuje nadviazať na posúdenie odporúčaní z roku 2013, a to s osobitným zameraním na posilnenie nápravy pre spotrebiteľov a aspektov presadzovania práva v rámci smernice o súdnych príkazoch.

Od roku 1998, keď bola prvýkrát prijatá smernica o súdnych príkazoch⁸, umožňuje tento nástroj EÚ oprávneným subjektom, ktoré boli vybraté členskými štátmi, napríklad spotrebiteľským organizáciám alebo nezávislým verejným subjektom, podávať žaloby v zastúpení týkajúce sa ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov, pričom prvotným cieľom je zastaviť porušovanie spotrebiteľského práva EÚ uvedeného v prílohe I na vnútroštátnej aj cezhraničnej úrovni. Smernica o súdnych príkazoch bola kodifikovaná smernicou 2009/22/ES, ktorá je v súčasnosti účinná. Naposledy bola zmenená nariadením (EÚ) 2018/302 o geografickom blokovaní⁹ s cieľom zahrnúť uvedené nariadenie do prílohy I.

V správach Komisie z roku 2008 a 2012 o uplatňovaní smernice o súdnych príkazoch, ako aj počas kontroly vhodnosti z obdobia rokov 2016 – 2017 sa potvrdila dôležitosť smernice. Počas kontroly vhodnosti sa však dospelo k názoru, že smernica má značné nedostatky, ktoré môžu v prípade ich neriešenia naďalej brániť jej plnej účinnosti a viesť k neoptimálnemu využitiu. Dokonca aj v tých členských štátoch, v ktorých sa súdne príkazy považujú za účinné a všeobecne používané, sa nevyužíva plný potenciál smernice z dôvodu viacerých prvkov, ktorým sa nevenuje dostatočná pozornosť. Kľúčovými nedostatkami je jej obmedzený rozsah pôsobnosti, obmedzený účinok rozhodnutí o súdnych príkazoch týkajúcich sa nápravy pre poškodených spotrebiteľov, ako aj náklady na konanie a dĺžka jeho trvania (pozri prehľad výsledkov v oddiele 3).

Potrebu prijatia opatrenia EÚ zameraného na kolektívne uplatňovanie nárokov na nápravu uznal aj Európsky parlament. Európsky parlament vo svojom uznesení z roku 2012 o smerovaní k jednotnému európskemu prístupu v oblasti kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu¹⁰ zdôraznil potrebu horizontálneho prístupu EÚ ku kolektívnemu uplatňovaniu nárokov na nápravu so zreteľom na porušovanie práv spotrebiteľa, ktorý by sa zakladal na súbore zásad rešpektujúcich vnútroštátne právne tradície a poskytoval by záruky na predchádzanie zneužívaniu súdnych sporov. Vyzdvihol výhody, ktoré môžu priniesť kolektívne súdne žaloby, pokiaľ ide o zníženie nákladov a vyššiu právnu istotu žalobcov, žalovaných a rovnako aj súdneho systému, tým, že sa zabráni oddeleným súdnym sporom v prípade podobných žalôb. Európsky parlament vo svojom odporúčaní Rade a Komisii z roku 2017 v nadväznosti na vyšetrovanie vo veci merania emisií v automobilovom priemysle¹¹ vyzval Komisiu, aby predložila návrh právnych predpisov týkajúcich sa harmonizovaného systému kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu pre spotrebiteľov v EÚ, ktoré by sa zakladali na najlepších postupoch v EÚ, ako aj mimo nej. Ukončil by sa tým súčasný stav nedostatočnej ochrany spotrebiteľov v mnohých členských štátoch, ktorý im neumožňuje presadzovať ich práva kolektívnym spôsobom. Aj Európsky hospodársky a sociálny výbor už desaťročia podporuje opatrenie EÚ týkajúce sa kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu a vo svojom stanovisku k odporúčaniam Komisie z roku 2013 vyzval na

⁸ Ú. v. EÚ L 166, 11.6.1998, s. 51.

⁹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/302 z 28. februára 2018 o riešení neoprávneného geografického blokovania a iných foriem diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti zákazníkov, miesta bydliska alebo sídla na vnútornom trhu, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 2006/2004, nariadenie (EÚ) 2017/2394 a smernica 2009/22/ES, Ú. v. EÚ L 60 I, 2.3.2018, s. 1.

¹⁰ 2011/2089(INI).

¹¹ 2016/2908(RSP).

prijatie právnych predpisov, pričom zdôraznil dôležitosť kolektívneho uplatňovania nárokov na prikázanie zdržania sa určitého konania a na náhradu škody.

Tento návrh sa týka tých identifikovaných problémov, ktoré bránia účinnému a efektívnemu uplatňovaniu súčasnej smernice o súdnych príkazoch.

Stručne povedané, cieľom návrhu je:

- **Rozsah pôsobnosti** – Rozsah pôsobnosti smernice sa rozšíri tak, aby sa vzťahoval aj na ďalšie horizontálne nástroje EÚ, ako aj nástroje EÚ špecifické pre jednotlivé odvetvia relevantné pre ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov v rôznych hospodárskych odvetviach, ako sú finančné služby, energetika, telekomunikácie, zdravie a životné prostredie. Touto zmenou by sa v rámci konania zabezpečilo lepšie zohľadňovanie širokého spektra porušovania právnych predpisov v hospodárskych odvetviach, kde nezákonné praktiky obchodníkov poškodzujú veľký počet spotrebiteľov.
- **Žaloby v zastúpení podané oprávnenými subjektmi** – Návrh vychádza z prístupu súčasnej smernice o súdnych príkazoch, ktorá umožňuje „oprávneným subjektom“ určeným členskými štátmi podávať žaloby v zastúpení. Podľa návrhu musia tieto oprávnené subjekty splniť minimálne kritériá týkajúce sa dobrého mena (musia byť riadne zriadené, musia byť neziskové a musia mať oprávnený záujem o zaistenie súladu s príslušnými právom EÚ). V prípade žalôb vo veci kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu by sa od oprávnených subjektov ďalej vyžadovalo, aby súdom alebo správnym orgánom poskytli informácie o svojej finančnej kapacite a pôvode finančných prostriedkov na podporu žaloby. Súdny a správny orgány budú mať právomoc posúdiť opatrenia týkajúce sa financovania tretími stranami.
- **Efektívnosť konania** – Na základe návrhu sa bude od členských štátov vyžadovať, aby zabezpečili „náležité účelné opatrenia“ v rámci konaní a predišli tomu, aby sa náklady súvisiace s konaním stali finančnou prekážkou podávania žalôb v zastúpení. Spotrebiteľia budú primeraným spôsobom informovaní o výsledku žalôb v zastúpení, ako aj o tom, aké výhody im z nich plynú. V návrhu sa ďalej podporujú kolektívne mimosúdne urovnania, ktoré podliehajú podrobnému preskúmaniu súdom alebo správnym orgánom. Konečné rozhodnutia súdu alebo orgánu, v ktorých sa stanoví, že obchodník porušil právo, budú nezvratným dôkazom v žalobách vo veci uplatnenia nároku na nápravu (v rámci toho istého členského štátu) alebo vyvrátenou domnienkou, že došlo k porušeniu právnych predpisov (v prípadoch podaných v inom členskom štáte).
- **Uplatňovanie nárokov na prikázanie zdržania sa určitého konania a na náhradu škody** – Na základe tohto návrhu budú môcť oprávnené subjekty podať žaloby v zastúpení, ktorých cieľom sú rôzne druhy opatrení podľa potreby a v závislosti od okolností prípadu. Tieto opatrenia zahŕňajú predbežné alebo konečné opatrenia na zastavenie praktiky obchodníka a jej zakázanie, pokiaľ sa táto praktika považuje za porušovanie právnych predpisov, a opatrenia, na základe ktorých sa odstránia pretrvávajúce dôsledky porušovania právnych predpisov. Opatrenia, na základe ktorých sa odstránia pretrvávajúce dôsledky porušovania právnych predpisov, môžu zahŕňať príkazy na nápravu a deklaratórne rozhodnutia, na základe ktorých sa stanoví zodpovednosť obchodníka voči spotrebiteľom, ktorí boli poškodení v dôsledku porušovania právnych predpisov.

Oprávnené subjekty by mali byť spravida oprávnené podať žaloby v zastúpení, ktorých cieľom je dosiahnuť príkaz na nápravu, ktorým sa obchodníkovi ukladá povinnosť zabezpečiť podľa potreby okrem iného náhradu škody, opravu, výmenu, zľavu, ukončenie zmluvného vzťahu alebo vrátenie uhradenej sumy.

Členským štátom je však takisto potrebné poskytnúť flexibilitu v prípade, že vyčíslenie poškodenia spotrebiteľov, ktorých sa žaloba v zastúpení dotýka, je zložité vzhľadom na povahu ich individuálnej škody. V takýchto prípadoch budú mať členské štáty možnosť splnomocniť súdy alebo správne orgány na to, aby rozhodli, či majú namiesto príkazu na nápravu vydať deklaratórne rozhodnutie týkajúce sa zodpovednosti obchodníka voči spotrebiteľom poškodeným z dôvodu porušovania práva Únie, o ktoré sa možno priamo opierať pri následných žalobách vo veci uplatnenia nároku na nápravu.

Takáto flexibilita by ale nemala byť možná pri osobitných typoch prípadov, ktoré sú bežné najmä v situáciách, keď dôjde k hromadnej škode vo vzťahu medzi podnikom a koncovým zákazníkom. Prvý typ zahŕňa prípady, keď je možné určiť spotrebiteľov, ktorých sa dotýka rovnaká praktika obchodníka, a keď spotrebiteľia utrpeli porovnateľnú škodu, pokiaľ ide o časové obdobie alebo kúpu, ako napríklad v prípade dlhodobých spotrebiteľských zmlúv. Druhý typ zahŕňa „prípady s nízkou hodnotou“, v ktorých viacero spotrebiteľov utrpelo takú malú škodu, že by bolo neprimerané alebo nereálne spätne rozdeliť nápravu medzi spotrebiteľov. Napriek tomu by mal obchodník, ktorý sa dopustil porušenia právnych predpisov, odškodniť spotrebiteľov za spôsobenú škodu. Náhrada by preto mala smerovať na verejný účel slúžiaci kolektívnym záujmom spotrebiteľov.

- Tento návrh je **kompromisom medzi uľahčením prístupu k spravodlivosti s cieľom ochrániť záujmy spotrebiteľov a zabezpečením primeranej ochrany pred zneužívaním súdnych sporov**. Navrhovaný model žaloby v zastúpení, v rámci ktorého sa vyžaduje, aby členské štáty určili oprávnené subjekty na základe minimálnych kritérií zameraných na dobré meno, je silnou ochranou proti neopodstatneným žalobám. Ostatné členské štáty alebo Komisia budú môcť vyjadriť svoje obavy týkajúce sa oprávnených subjektov, ktoré majú aktívnu vecnú legitímáciu v iných členských štátoch. Pri žalobách vo veci uplatnenia nároku na nápravu musia byť oprávnené subjekty transparentné, čo sa týka zdroja financovania, aby súd alebo správny orgán mohol zabezpečiť, že v danom prípade neexistujú žiadne konflikty záujmov ani riziká zneužitia. Okrem toho, ak sa žaloba v zastúpení ukončí urovnaním, súd alebo orgán preskúma zákonnosť a spravodlivosť daného výsledku, aby zabezpečil, že sa v ňom zohľadňujú záujmy všetkých zúčastnených strán.
- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

V tomto návrhu sa zohľadňuje odporúčanie Komisie z 11. júna 2013 o spoločných zásadách pre mechanizmy kolektívneho uplatňovania nárokov na prikázanie zdržania sa určitého konania a na náhradu škody v členských štátoch v súvislosti s porušením práv vyplývajúcich z práva Únie (2013/396/EÚ)¹². V uvedenom odporúčaní sa stanovuje súbor spoločných zásad týkajúcich sa mechanizmov kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu vrátane žalôb v zastúpení na účely nárokov na prikázanie zdržania sa určitého konania a na náhradu škody, ktoré by sa mali uplatňovať v prípade každého porušenia práva Únie vo všetkých oblastiach politiky. Zásady uvedené v odporúčaní sú nezávislé a v tomto návrhu sa neopakujú všetky procesné prvky, ktorými sa zásady zaoberajú. Tento návrh sa vzťahuje len na určité kľúčové aspekty nevyhnutné na stanovenie rámca, ktorý je potrebné doplniť osobitnými procesnými pravidlami na vnútroštátnej úrovni. Niektoré procesné prvky uvedené v odporúčaní sa v tomto návrhu neopakujú z dôvodu zacieleniejšieho rozsahu pôsobnosti návrhu, ktorý sa obmedzuje len na tie porušenia právnych predpisov, ktoré môžu poškodiť kolektívne záujmy spotrebiteľov, a na už existujúce prvky modelu žaloby v zastúpení, ako sa uvádzajú v súčasnej smernici o súdnych príkazoch.

¹² Ú. v. EÚ L 201, 26.7.2013, s. 60.

V tomto návrhu sa berie do úvahy nedávno prijatá revízia nariadenia o spolupráci v oblasti ochrany spotrebiteľa (ďalej len „nariadenie CPC“)¹³. Hoci sa v revidovanom nariadení CPC podporuje verejné presadzovanie práva, v tomto návrhu sa posilňuje súkromné presadzovanie práva. Podľa dlhodobého postoja Komisie, ktorý podporuje aj Európsky parlament¹⁴, by malo byť súkromné presadzovanie práva nezávislé od verejného presadzovania práva a malo by ho dopĺňať. Čo sa týka verejného presadzovania práva, v nariadení CPC sa stanovuje základ pre spoluprácu medzi vnútroštátnymi orgánmi v oblasti ochrany spotrebiteľa v snahe bojovať proti cezhraničným porušeniam právnych predpisov. Na základe revízie uvedeného nariadenia bude cezhraničné verejné presadzovanie práva účinnejšie a príslušné vnútroštátne orgány budú mať jednotný súbor právomocí na efektívnejší spoločný boj proti rozsiahlym porušeniam právnych predpisov vrátane možnosti prijať predbežné opatrenia na zamedzenie rizika závažného poškodenia kolektívnych záujmov spotrebiteľov a dosiahnuť pozastavenie alebo zákaz porušení právnych predpisov, na ktoré sa vzťahuje nariadenie. Európskej komisii sa tým takisto umožní spustiť a koordinovať spoločné kontrolné akcie na riešenie porušovania právnych predpisov na úrovni EÚ. Čo je však dôležité, v revidovanom nariadení sa nezaviedlo právo na nápravu v prospech spotrebiteľov, ktorí utrpeli škodu z dôvodu cezhraničného porušovania právnych predpisov alebo porušovania právnych predpisov na úrovni EÚ. Verejné orgány presadzovania práva môžu od obchodníka iba prijať alebo vyžadovať dobrovoľné nápravné záväzky týkajúce sa uplatňovania nárokov na nápravu škody, ktorú spotrebiteľia utrpeli z dôvodu porušení právnych predpisov, na ktoré sa vzťahuje nariadenie, bez toho, aby bolo dotknuté právo spotrebiteľa žiadať nápravu pomocou vhodných prostriedkov¹⁵. Napriek tomu sa počas rokovaní o nariadení potvrdila potreba dôrazných opatrení na súkromné presadzovanie práva, ktoré by dopĺňali verejné presadzovanie práva. V tomto návrhu sa zavádzajú osobitné opatrenia týkajúce sa individuálneho a kolektívneho uplatňovania nárokov spotrebiteľov na nápravu.

V tomto návrhu sa berú do úvahy opatrenia existujúce na úrovni EÚ zamerané na individuálnu nápravu, a to najmä smernica o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov (ARS)¹⁶, na základe ktorej majú spotrebiteľia v EÚ zabezpečený prístup ku kvalitným systémom mimosúdneho riešenia sporov v prípade vnútroštátnych a cezhraničných zmluvných sporov. Členské štáty sa ďalej vyzývajú, aby zabezpečili dostupnosť systémov alternatívneho riešenia kolektívnych sporov. Pri riešení vnútroštátnych a cezhraničných sporov týkajúcich sa nákupu tovaru a služieb online pomáha spotrebiteľom a obchodníkom aj platforma na riešenie sporov online, ktorú vytvorila Komisia¹⁷ a ktorá poskytuje podporu subjektom ARS. Právne predpisy z roku 2013 týkajúce sa alternatívneho riešenia sporov a riešenia sporov online sú prispôsobené individuálnym žalobám vo veci uplatnenia nároku na nápravu, zatiaľ čo smernica o súdnych príkazoch sa zameriava na žaloby vo veci uplatnenia nároku na nápravu podané oprávnenými subjektmi, ktoré boli členskými štátmi určené, aby konali v kolektívnom záujme spotrebiteľov. V odôvodnení 27 smernice z roku 2013

¹³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2394 z 12. decembra 2017 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za presadzovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa a o zrušení nariadenia (ES) č. 2006/2004, Ú. v. EÚ L 345, 27.12.2017.

¹⁴ Uznesenie Európskeho parlamentu z 2. februára 2012 o smerovaní k jednotnému európskemu prístupu v oblasti kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu (2011/2089(INI)); Odporúčanie Európskeho parlamentu Rade a Komisii zo 4. apríla 2017 v nadväznosti na vyšetrovanie vo veci merania emisií v automobilovom priemysle (2016/2908(RSP)).

¹⁵ Nariadenie (EÚ) 2017/2394, odôvodnenie 46 a článok 9 ods. 4 písm. c).

¹⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/11/EÚ z 21. mája 2013 o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov.

¹⁷ K dispozícii od 15. februára 2016, na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 524/2013 z 21. mája 2013 o riešení spotrebiteľských sporov online.

o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov sa uvádza, že smernicou by nemala byť dotknutá možnosť, aby si členské štáty zachovali alebo zaviedli postupy ARS pri spoločnom riešení identických alebo podobných sporov medzi obchodníkom a viacerými spotrebiteľmi, a že účinný systém podávania kolektívnych žalôb a jednoduchý prístup k ARS by sa mali dopĺňať a nemali by to byť postupy, ktoré sa navzájom vylučujú. Mechanizmy práva Únie, ktoré majú používať spotrebiteľia ako jednotlivci s cieľom presadzovať svoje práva, sú stanovené aj v ďalších nástrojoch, napríklad v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2421 zo 16. decembra 2015, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, a nariadenie (ES) č. 1896/2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze¹⁸, a v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2008/52/ES z 21. mája 2008 o určitých aspektoch mediácie v občianskych a obchodných veciach¹⁹.

Kombinácia zmien v súčasnom návrhu spolu so zmenami obsiahnutými v druhom návrhu prijatom ako súčasť balíka „Nová dohoda pre spotrebiteľov“, konkrétne pokiaľ ide o pravidlá, ktorými sa sprísnia sankcie a zavedú individuálne prostriedky nápravy pre spotrebiteľov poškodených v dôsledku nekalých obchodných praktík, posilní súlad obchodníkov s príslušnými právnymi predpismi v oblasti ochrany spotrebiteľa, poskytne spotrebiteľom lepšie možnosti nápravy a zníži tak poškodzovanie spotrebiteľa.

• **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Tento návrh je v plnom súlade a zlučiteľný s existujúcimi politikami Únie. Dopĺňa konania o súdnom príkaze a o náprave dostupné v sektorových nástrojoch, a to tým, že sa ním zavádza osobitný mechanizmus žaloby v zastúpení v prípade, že môžu byť alebo boli poškodené kolektívne záujmy spotrebiteľov. Lepším presadzovaním právnych nástrojov Únie patriacich do rozsahu pôsobnosti sa predovšetkým podporia stratégie zamerané na digitálny jednotný trh, úniu kapitálových trhov, energetickú úniu a obehové hospodárstvo. V súlade s článkom 11 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa do návrhu začleňujú požiadavky na ochranu životného prostredia, pričom návrh je v súlade s Aahurským dohovorom o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia²⁰.

Napríklad v prípade scenára typu „Diesel-gate“ budú môcť obeť nekalých obchodných praktík, ako sú napr. klamlivé reklamy výrobcov automobilov, dosiahnuť kolektívne nápravu na základe žaloby v zastúpení podľa tejto smernice, i keď sa na regulačný rámec Únie pre typové schválenie vozidiel ako taký príloha I nevzťahuje. Takéto kolektívne uplatňovanie nárokov na nápravu nebolo v práve Únie v minulosti stanovené.

Tento návrh je potrebné brať do úvahy v ďalších politikách Únie. Komisia predložila v roku 2015 návrh Európskeho aktu o prístupnosti, ktorý členským štátom ukladá povinnosť zabezpečiť, aby verejné orgány a súkromné subjekty, ktoré majú legitímny záujem, mohli začať v mene spotrebiteľov konanie. Po prijatí uvedeného návrhu spoluzákonodarcami predloží Komisia návrh na zahrnutie Európskeho aktu o prístupnosti do rozsahu pôsobnosti tejto smernice. Ak sa dospeje k rozhodnutiu, že budúce legislatívne akty Únie sú relevantné z hľadiska ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov, táto smernica by sa mala zmeniť tak,

¹⁸ Ú. v. EÚ L 341, 24.12.2015, s. 1 – 13.

¹⁹ Ú. v. EÚ L 136, 24.5.2008, s. 3 – 8.

²⁰ Ratifikovaný rozhodnutím Rady 2005/370/ES zo 17. februára 2005 o uzavretí v mene Európskeho spoločenstva Dohovoru o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia, Ú. v. EÚ L 124, 17.5.2005, s. 1.

aby sa do prílohy I zaradil príslušný odkaz. Komisia by mala uvedený postup monitorovať a vyhodnotiť ho pri predložení prvej správy, pričom by sa mal posúdiť rozsah pôsobnosti tejto smernice z hľadiska pokračujúceho vývoja na spotrebiteľských trhoch a v príslušnej politike.

V návrhu sa neopakujú existujúce odvetvové pravidlá uvedené vyššie a návrh nemá vplyv na pravidlá, ktorými sa zavádzajú zmluvné a mimozmluvné prostriedky nápravy v súvislosti s porušením právnych predpisov Únie, na ktoré sa vzťahuje rozsah pôsobnosti.

Týmto návrhom ďalej nie sú dotknuté existujúce nástroje EÚ týkajúce sa medzinárodného práva súkromného, najmä pravidlá týkajúce sa súdnej právomoci a rozhodného práva.

2. PRÁVNÝ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Právnym základom tohto návrhu, ako je to aj v prípade súčasnej smernice o súdnych príkazoch, je článok 114 ZFEÚ, na ktorý odkazuje článok 169 ZFEÚ. Cieľom návrhu je prostredníctvom dosiahnutia vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa prispieť k riadnemu fungovaniu vnútorného trhu tak, že oprávnené subjekty budú môcť podať žaloby v zastúpení zamerané na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov v prípade porušenia práva Únie.

• Subsidiarita

Vypracovanie účinného mechanizmu žaloby v zastúpení na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov v celej Únii, ktorý vychádza z prvkov existujúcej smernice o súdnych príkazoch a v rámci ktorého sa rešpektujú právne tradície členských štátov, posilní dôveru spotrebiteľa v maloobchodný vnútorný trh vrátane oblasti elektronického obchodu a bude motivovať podniky k dodržiavaniu práva Únie. Len samotné opatrenia členských štátov pravdepodobne povedú k ďalšej fragmentácii trhu, čo by zase prispelo k nerovnakému zaobchádzaniu so spotrebiteľmi a s obchodníkmi na vnútornom trhu a viedlo k vytvoreniu rôznych úrovní nápravy pre spotrebiteľov v Únii. Opatrenia na úrovni Únie v navrhovanej forme by mali poskytnúť všetkým európskym spotrebiteľom zvýšenú ochranu prostredníctvom podávania žalôb v zastúpení oprávnenými subjektmi a podporovať dodržiavanie právnych predpisov medzi podnikmi, čím sa zvýši cezhraničná výmena výrobkov a služieb.

V oblasti verejného presadzovania práva sa rozsiahle porušenie právnych predpisov riešilo v revidovanom nariadení CPC, v ktorom sa uvádza procesný rámec spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi presadzovania. Avšak v oblasti súkromného presadzovania práva nemajú ešte spotrebiteľia zo všetkých členských štátov prístup k účinným možnostiam nápravy. Výrazné rozdiely zistené medzi členskými štátmi týkajúce sa účinnosti súčasnej smernice o súdnych príkazoch si vyžadujú zásah EÚ, najmä vzhľadom na cezhraničné následky. Existujúce vnútroštátne mechanizmy kolektívneho uplatňovania nárokov na náhradu sa okrem toho výrazne líšia z hľadiska svojej účinnosti a postupov, pričom deväť členských štátov stále neposkytuje žiadne takéto mechanizmy. Ak sa na úrovni Únie vymedzí spoločný rámec žalôb v zastúpení zameraných na súdne príkazy a uplatňovanie nárokov na nápravu s cieľom chrániť kolektívne záujmy spotrebiteľov, zabezpečí sa tak účinné a efektívne riešenie porušovania práva Únie vyplývajúce z vnútroštátnych a cezhraničných transakcií. Tým, že obchodníci pôsobiaci v EÚ častejšie využívajú obchodné stratégie na úrovni EÚ, podstata problému na úrovni EÚ sa prehĺbuje v dôsledku vyššieho rizika, že dôjde k hromadnej škode dotýkajúcej sa spotrebiteľov vo viacerých členských štátoch naraz.

- **Proporcionalita**

Návrh sa obmedzuje výlučne na to, čo je nevyhnutné na dosiahnutie jeho cieľov. Tento návrh sa nevzťahuje na všetky aspekty žalôb v zastúpení, ale je zameraný len na určité kľúčové aspekty nevyhnutné na stanovenie rámca, ktorý je potrebné doplniť osobitnými procesnými pravidlami na vnútroštátnej úrovni. V navrhovanom opatrení by sa mali rešpektovať právne tradície členských štátov, keďže toto opatrenie nemá nahradiť existujúce vnútroštátne mechanizmy, ale má sa ním zabezpečiť osobitný mechanizmus žaloby v zastúpení, čím sa takisto zabezpečí, aby spotrebitelia vo všetkých členských štátoch mali k dispozícii aspoň jeden mechanizmus s rovnakými hlavnými metódami postupu.

- **Výber nástroja**

Podobne ako v prípade smernice o súdnych príkazoch, jediným vhodným nástrojom na adresovanie procesného práva v súlade s uvedenými cieľmi je smernica.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Hodnotenia ex post/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

V správe z roku 2008²¹ o uplatňovaní smernice o súdnych príkazoch sa dospelo k záveru, že konania na vydanie súdneho príkazu boli relatívne úspešné v prípade vnútroštátneho porušovania práva, ale menej účinné v prípade zastavenia cezhraničného porušovania právnych predpisov, a to najmä preto, lebo oprávneným subjektom chýbali zdroje z hľadiska financovania a odborných poznatkov vyžadované na riešenie rôznych konaní v rôznych členských štátoch. V správe z roku 2012²² sa dospelo k záveru, že súdne príkazy sú napriek svojim obmedzeniam užitočné z hľadiska ochrany záujmov spotrebiteľov v EÚ a majú značný potenciál, ak sa podarí odstrániť zistené nedostatky, predovšetkým vysoké náklady a dĺžku konania, zložitosť konaní, pomerne obmedzený vplyv rozhodnutia na súdne príkazy a ich zložitá presadzovanie. Tieto problémy sa týkali ešte viac cezhraničných súdnych príkazov.

V rámci komplexného hodnotenia smernice o súdnych príkazoch, ktoré bolo súčasťou kontroly vhodnosti právnych predpisov EÚ v oblasti spotrebiteľského práva a marketingu vykonanej Komisiou v roku 2017²³, sa posúdila jej účinnosť, efektívnosť, súdržnosť, relevantnosť a pridaná hodnota EÚ, ako sa uvádza ďalej.

- **Účinnosť**

V rámci kontroly vhodnosti sa potvrdilo, že smernica o súdnych príkazoch je dôležitou súčasťou balíka nástrojov EÚ na presadzovanie spotrebiteľského práva. Stále plní účel nástroja na presadzovanie práva, ktorého cieľom je zastaviť porušovanie právnych predpisov obchodníkmi, ktorí škodia kolektívnym záujmom spotrebiteľov, a to najmä vzhľadom na digitalizáciu a globalizáciu ekonomík, čo zvyšuje riziko hromadnej škody v rámci celej EÚ. Napriek tomu sa konanie o súdnom príkaze využíva málo; jeho účinnosť brzdia nedostatky, ako sú náklady naň a jeho zložitosť, pričom výsledky, ktoré dosiahnu poškodení spotrebitelia,

²¹ COM(2008) 756 final, správa Komisie týkajúca sa uplatňovania smernice Európskeho parlamentu a Rady 98/27/ES o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov.

²² COM(2012) 635 final, správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o uplatňovaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/22/ES o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov.

²³ SWD(2017) 209 final.

môžu byť obmedzené. Na základe hodnotenia sa ukázalo, že by sa mala zvýšiť účinnosť smernice, a to napríklad ďalšou harmonizáciou konania o súdnom príkaze a rozšírením jeho rozsahu pôsobnosti na viacero nástrojov EÚ relevantných pre ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov. Všetky vykonané zmeny by mali uľahčiť prístup k spravodlivosti, znížiť náklady oprávnených subjektov, ktoré chránia kolektívne záujmy spotrebiteľov, a zvýšiť odrádzajúci účinok súdnych príkazov. Zmeniť by sa mala aj smernica o súdnych príkazoch, aby bola prospešnejšia pre spotrebiteľov, ktorí utrpeli škodu z dôvodu porušenia právnych predpisov, hoci už aj v súčasnosti členské štáty musia mať k dispozícii v prípade potreby opatrenia zamerané na odstránenie pretrvávajúcich účinkov porušovania právnych predpisov, na ktoré sa táto smernica vzťahuje. Nie je vždy jasné, či sa v smernici považuje náprava pre spotrebiteľov za opatrenie zamerané na odstránenie pretrvávajúcich účinkov daného porušenia právnych predpisov. Táto neistota sa všeobecne považuje za kľúčový dôvod nedostatočnej účinnosti smernice. Spotrebiteľia sa nemôžu opierať o súdny príkaz, aby získali nápravu. Namiesto toho sa spotrebiteľia musia z tých istých dôvodov súdiť o nápravu a opäť dokazovať porušenie právnych predpisov.

Na základe kontroly vhodnosti sa preukázalo, že európski spotrebiteľia v súčasnosti čelia pri individuálnom uplatňovaní nárokov na nápravu rovnakým prekážkam ako pred 10 rokmi; patrí medzi ne neprimeraná dĺžka konania, vnímaná nízka pravdepodobnosť získania nápravy, predchádzajúce skúsenosti s neúspešnými sťažnosťami, neistota týkajúca sa ich práv, nedostatok informácií o tom, kde a ako sa sťažovať, a mentálna neochota. Neexistuje žiadna povinnosť zverejňovať výsledky prípadu, a tak spotrebiteľia nie sú informovaní o porušovaní právnych predpisov, pričom obchodníkov, ktorí stoja za porušovaním právnych predpisov, neodrádza účinok ich menovania a pranierovania v dôsledku takejto publicity. Okrem toho sa súdne príkazy nevyužívajú často v prípade cezhraničných porušení právnych predpisov a oprávnené subjekty z rôznych členských štátov medzi sebou nedostatočne spolupracujú, nevymieňajú si najlepšie postupy, ani si nevytvárajú spoločné stratégie na zastavenie rozsiahleho porušovania právnych predpisov.

• Efektívnosť

Na základe smernice o súdnych príkazoch sa obchodníkom neukladajú žiadne osobitné povinnosti, keďže cieľom smernice je zabrániť porušovaniu hmotného práva EÚ obchodníkmi. Takisto nie sú s týmto opatrením spojené žiadne náklady z pohľadu individuálnych spotrebiteľov, keďže tí nie sú stranami v konaní, ktoré začal oprávnený subjekt. Naopak, v prípadoch, keď má porušovanie právnych predpisov ďalekosiahle účinky a individuálni spotrebiteľia z rôznych dôvodov, ako je nedostatočná informovanosť o svojich právach, nedostatok finančných prostriedkov alebo mentálne neochota, neuskutočnia právne kroky, kolektívna žaloba, ktorú podá orgánom s cieľom zastaviť porušovanie právnych predpisov a zamedziť ho v budúcnosti, prináša prospech všetkým dotknutým spotrebiteľom. V rámci kontroly vhodnosti sa dospelo k záveru, že obchodníkom, na ktorých bola podaná sťažnosť, nevznikli na základe smernice žiadne náklady, okrem tých, ktoré sa spájali s hmotnoprávnymi pravidlami. Dodatočné náklady mali iba v prípade podania akýchkoľvek neodôvodnených žiadostí. V rámci kontroly vhodnosti sa však nenašli žiadne dôkazy, že by oprávnené subjekty podávali v EÚ na základe smernice neodôvodnené žiadosti.

• Súdržnosť

Na základe kontroly vhodnosti sa potvrdilo, že rozsah pôsobnosti smernice o súdnych príkazoch by sa mal rozšíriť a zahŕňať viac právnych predpisov EÚ v oblasti ochrany spotrebiteľa, a to minimálne tak, aby jej rozsah pôsobnosti zodpovedal rozsahu pôsobnosti nariadenia CPC, vďaka čomu by bola smernica v lepšom súlade s ostatnými konaniami o súdnom príkaze stanovenými na úrovni EÚ.

- **Relevantnosť**

Na základe zhromaždených údajov a konzultácií so zainteresovanými stranami sa potvrdila pretrvávajúca relevantnosť smernice o súdnych príkazoch. Jej ciele a obsah sú v súlade s vývojom na trhu a aktuálnymi potrebami a trendmi v spotrebiteľskom správaní. Na základe hodnotenia sa ukázalo, že ochrana spotrebiteľa a sledované ciele v oblasti integrácie vnútorného trhu sú naďalej vysoko relevantné.

- **Pridaná hodnota EÚ**

Z kontroly vhodnosti vyplynulo, že úroveň ochrany spotrebiteľa by bola nižšia v niekoľkých členských štátoch, ak by EÚ nezaviedla povinnosť chrániť kolektívne záujmy spotrebiteľov prostredníctvom mechanizmu kolektívneho presadzovania práva, a to v podobe konania o súdnom príkaze. Zainteresované strany potvrdili pridanú hodnotu smernice o súdnych príkazoch v členských štátoch, či už v tých, kde boli konania o súdnom príkaze zavedené po prvý raz, alebo aj v tých, kde existujúce mechanizmy prešli zlepšením po tom, ako bola smernica prijatá. Hoci niekoľko členských štátov už zaviedlo konania o súdnom príkaze v súvislosti s osobitnými druhmi porušenia právnych predpisov, ako je zákon o nekalých obchodných praktikách alebo zákon o neprijateľných zmluvných podmienkach, ich právne predpisy sa v tom období nevzťahovali na všetky oblasti spotrebiteľského práva, ktoré sa v súčasnosti uvádzajú v prílohe I k smernici.

Okrem toho sa v správe o kolektívnom uplatňovaní nárokov konštatuje, že odporúčanie Komisie z roku 2013 bolo porovnávacím kritériom pre zásady európskeho modelu kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu. Ďalej sa však zistilo, že z legislatívneho hľadiska sa na odporúčania nedostatočne nadviazalo²⁴. V dôsledku toho sa potenciál na uľahčenie prístupu k spravodlivosti stále zďaleka nevyužíva naplno. Hoci má odporúčanie horizontálny rozmer, vzhľadom na rôzne oblasti, v ktorých dochádza k hromadnej škode, neexistencia mechanizmu kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu na úrovni EÚ má určitý praktický význam v súvislosti s ochranou spotrebiteľa, ako to dokazujú aj konkrétne prípady vrátane prípadu vo veci emisií z dieselových automobilov. Európska komisia oznámila, že v nadväznosti na toto hodnotenie sa zameria na posilnenie aspektov smernice o súdnych príkazoch týkajúcich sa presadzovania práva a uplatňovania nápravy.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Navrhovaná smernica vychádza z rozsiahlych konzultácií, ktoré sa uskutočnili v súvislosti s kontrolou vhodnosti v rokoch 2016 až 2017, z výzvy na predloženie dôkazov o kolektívnom uplatňovaní nárokov na nápravu z roku 2017 a z dodatočných cieľených konzultácií v rámci relevantných sietí orgánov, právnych zástupcov, spotrebiteľských organizácií a podnikateľských organizácií z členských štátov, ktoré sa uskutočnili v súvislosti s posúdením vplyvu v rámci tejto iniciatívy.

Počas cieľených konzultácií väčšina zainteresovaných strán s výnimkou podnikateľských organizácií vyjadrila všeobecnú podporu navrhovaným zmenám s cieľom zvýšiť účinnosť opatrení zameraných na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov. Orgány

²⁴

Existencia mechanizmov kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu, ako aj zavedenie právnych záruk proti potenciálnemu zneužívaniu týchto mechanizmov, je v EÚ stále rozložená veľmi nerovnomerne. Vplyv odporúčania možno pozorovať v dvoch členských štátoch, kde po jeho prijatí došlo k prijatiu nových právnych predpisov (BE a LT), ako aj v SI, kde sa o nových právnych predpisoch rokuje, a do istej miery v členských štátoch, ktoré v svojich právnych predpisoch po roku 2013 vykonali zmeny (FR a UK).

a spotrebiteľské organizácie z členských štátov podporili predovšetkým dodatočné možnosti nápravy v rámci smernice o súdnych príkazoch. Názory sa rôznili v súvislosti s potenciálnym pôsobením podnikateľských organizácií vo funkcii oprávnených subjektov. Väčšina zainteresovaných strán dala najavo, že navrhovanými zmenami by sa pomohlo zabrániť nesúladiu s právom EÚ a znížilo by sa poškodenie spotrebiteľa v prípadoch hromadnej škody. Vo svojej spätnej väzbe k úvodnému posúdeniu vplyvu respondenti z radov zástupcov podnikateľského sektora a orgánov verejnej správy vyjadrili obavy nad zavedením možnosti nápravy na úrovni EÚ, pričom spotrebiteľské organizácie, akademické/výskumné inštitúcie a občania mu vyjadrili všeobecnú podporu. Väčšina respondentov súhlasila, že všetky opatrenia na úrovni EÚ by mali rešpektovať právne tradície členských štátov a poskytovať záruky voči možným rizikám zneužitia.

- **Získavanie a využívanie odborných poznatkov**

Komisia a externí dodávatelia v rokoch 2007 až 2017 realizovali viaceré prieskumy, konzultácie a štúdie týkajúce sa uplatňovania smernice o súdnych príkazoch, procesnej ochrany spotrebiteľov v zmysle spotrebiteľského práva EÚ a stavu kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu v EÚ, a to naposledy počas vykonávania odporúčania z roku 2013.

Výsledky sa zohľadnili v tomto legislatívnom návrhu, a to s cieľom zvýšiť ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov a zlepšiť možnosti nápravy.

- **Posúdenie vplyvu**

V súvislosti s týmto návrhom sa vykonalo posúdenie vplyvu²⁵. Výbor pre kontrolu regulácie najprv vydal negatívne stanovisko s komplexnými pripomienkami 12. januára 2018. V nadväznosti na rozsiahlu revíziu pôvodného návrhu výbor pre kontrolu regulácie 9. februára 2018 vydal pozitívne stanovisko²⁶ spolu s ďalšími pripomienkami k opätovne predloženému posúdeniu vplyvu. V prílohe I k posúdeniu vplyvu sa vysvetľuje, ako sa pristupovalo k pripomienkam výboru pre kontrolu regulácie. Predovšetkým v prvej pripomienke výbor pre kontrolu regulácie konštatoval, že posúdenie vplyvu nedostatočne poukázalo na potrebu legislatívneho opatrenia týkajúceho sa kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu na úrovni EÚ. Viacero oddielov bolo revidovaných, aby lepšie odrážali potrebu opatrenia vzhľadom na viaceré prípady hromadnej škody, v ktorých európski spotrebiteľia neboli schopní získať nápravu. Dôkazy, ktoré v priebehu 15 rokov zhromaždila Komisia, vrátane tých získaných počas prípravy zelenej knihy z roku 2008 o kolektívnom uplatňovaní nárokov spotrebiteľov na nápravu a bielej knihy z roku 2008 o žalobách o náhradu škody, poukázali na nedostatok účinnej ochrany z dôvodu absencie mechanizmov kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu. Ďalej boli vyzdvihnuté závery zo správy Komisie z roku 2018 týkajúce sa odporúčania z roku 2013, predovšetkým jeho obmedzeného vplyvu na zlepšenie situácie vo viacerých členských štátoch a odporúčania Európskeho parlamentu z roku 2017 v nadväznosti na vyšetrovanie vo veci merania emisií v automobilovom priemysle. Boli pridané dodatočné informácie o niekoľkých orgánoch členských štátov (21), ktoré počas cielených konzultácií podporili doplnenie mechanizmov na uplatňovanie nárokov na nápravu do smernice o súdnych príkazoch, a ďalej boli rozpracované opisy stupňa právnych zmien, ktoré sa budú vyžadovať od členských štátov.

Na zlepšenie súladu sa počas posúdenia vplyvu brali do úvahy popri základnom scenári tri ďalšie možnosti: 1. možnosť, pri ktorej sa zvýši odrádzajúci účinok, ako aj primeranosť

²⁵ SWD(2018) 96.

²⁶ SWD(2018) 185.

verejného presadzovania práva pomocou prísnejších pravidiel týkajúcich sa sankcií a účinnejšieho konania o súdnom príkaze; 2. možnosť, pri ktorej sa k týmto opatreniam pridá aj právo spotrebiteľa na individuálnu nápravu a 3. možnosť, pri ktorej sa doplnia ďalšie opatrenia zamerané na kolektívne uplatňovanie nárokov spotrebiteľa na nápravu. Uprednostňovaná bola tretia možnosť, ktorá zahŕňa všetky opatrenia. Tento návrh sa týka tretej možnosti, ktorá sa zameriava na účinnejšie konanie o súdnom príkaze spolu s kolektívnym uplatňovaním nárokov spotrebiteľa na nápravu.

Prvá možnosť zahŕňala súbor zmien týkajúcich sa konania o súdnom príkaze, ktoré sa spomínajú aj v tomto návrhu. Na základe posúdenia vplyvu sa dospelo k záveru, že neexistuje lepšia alternatíva ako revidovanie smernice, vďaka čomu by sa vyriešili problémy týkajúce sa nákladov, dĺžky trvania a zložitosti súčasného konania, ktoré boli nastolené počas všetkých relevantných konzultácií. Uprednostňovaná tretia možnosť obsahuje všetky zmeny, ktoré sú súčasťou prvej možnosti, a okrem toho obsahuje aj silnejšie mechanizmy kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu, čomu sa venuje aj tento návrh. Na základe posúdenia vplyvu sa dospelo k záveru, že uprednostňovaná tretia možnosť by oproti prvej možnosti viac motivovala obchodníkov, aby dodržiavali spotrebiteľské právo EÚ. Napríklad odrádzajúci účinok prostriedkov nápravy určených obetiam nekalých obchodných praktík bude silnejší v prípade tretej možnosti, keďže ako sa potvrdilo v hodnotiacej tabuľke spotrebiteľských podmienok z roku 2017²⁷, spotrebitelia by častejšie využívali nápravné opatrenia uvedené v smernici o nekalých obchodných praktikách, ak by mali prístup aj k praktickým kolektívnym mechanizmom a oprávnené subjekty by mohli viesť prípady v ich mene. Rovnaké odôvodnenie platí aj pre všeobecné ciele ochrany záujmov spotrebiteľa, ako aj zabezpečenie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa. Najlepšie ich možno dosiahnuť pomocou tretej možnosti, keďže táto možnosť by mala najväčší vplyv z hľadiska zlepšenia súladu so spotrebiteľským právom EÚ. Pomocou silnejších mechanizmov kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu by sa dosiahla vyššia úroveň ochrany spotrebiteľa v prípadoch hromadnej škody a znížilo by sa poškodzovanie spotrebiteľov. Pokiaľ ide o všeobecný cieľ zameraný na podporu hladkého fungovania vnútorného trhu, všetky tri možnosti by prispeli k spravodlivejšej hospodárskej súťaži, keďže by sa zamedzilo tomu, aby obchodníci nedodržiavajúci predpisy mali neoprávnenú výhodu nad obchodníkmi dodržiavajúcimi predpisy. Najlepšie celkové výsledky pre obchodníkov dodržiavajúcich právne predpisy, by však priniesla tretia možnosť, keďže zavedenie silnejších mechanizmov kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu by ďalej prispelo k spravodlivej hospodárskej súťaži, a to v prospech obchodníkov dodržiavajúcich právne predpisy.

Pokiaľ ide o efektivitu, všetky možnosti by mohli viesť k počiatočným nákladom spojeným s oboznámením sa s novými pravidlami, ale aj k úsporám v prípade obchodníkov dodržiavajúcich právne predpisy. Počas posúdenia vplyvu sa v rámci konzultácií zbierali údaje aj o nákladoch a úsporách, ale pomerne málo respondentov dokázalo poskytnúť kvantitatívne odhady. V prípade prvej možnosti si väčšina podnikateľských asociácií bola vedomá toho, že revízia konania o súdnom príkaze by mohla viesť k navýšeniu poistného krytia proti žalobám v prípadoch hromadnej škody, ako aj k častejšiemu využívaniu smernice. Tretia možnosť zahŕňa náklady obsiahnuté v prvej možnosti a náklady spojené s kolektívnym uplatňovaním nárokov na nápravu. Vnútroštátne orgány sa vo svojich hodnoteniach

²⁷

V hodnotiacej tabuľke z roku 2017 sa ukázalo, že hlavné dôvody, prečo spotrebitelia v prípade problémov nekonajú, sú: neprimerane dlhá doba trvania konaní (32,5 % z tých, ktorí nepodnikli žiadne kroky), vnímaná nepravdepodobnosť získania nápravy (19,6 %), predchádzajúca skúsenosť s neúspešnou sťažnosťou (16,3 %), neistota týkajúca sa spotrebiteľských práv (15,5 %), nedostatok informácií o tom, kde a ako sa sťažovať (15,1 %), mentálna neochota (13,3 %).

týkajúcich sa vykonávacích a prevádzkových nákladov na súdy a správne orgány nezhodli, ale nepovažovali tieto náklady za významné. Oprávnené subjekty zastávali rôzne názory, pričom podobný počet z nich očakával vyššie alebo nižšie náklady. V prípade obchodníkov dodržiavajúcich právne predpisy by boli náklady zavedené v tretej možnosti zanedbateľné a znížili by sa aj v prípade obchodníkov zapojených do cezhraničného obchodu v dôsledku ďalšej harmonizácie vnútroštátnych konaní.

Keďže tretia možnosť má najširší záber, prináša so sebou aj vyššie náklady ako ostatné možnosti. Na druhej strane by však všetky možnosti priniesli úspory pre obchodníkov pri cezhraničnom obchodovaní, a to vďaka zvýšenej harmonizácii právnych predpisov. Predovšetkým by obchodníkom boli jasnejšie možné následky v prípade nedodržiavania právnych predpisov, čo by ďalej viedlo k nižším a presnejším nákladom na posúdenie rizika. Tieto úspory by boli vyššie v prípade tretej možnosti, keďže má širší rozsah ako ostatné možnosti. Náklady verejných orgánov presadzovania práva a súdov by sa v prípade všetkých možností zvýšili, a to z dôvodu nárastu prípadov presadzovania práva a súdnych prípadov. Tieto náklady by sa však pravdepodobne vykompenzovali v dôsledku všeobecného poklesu miery porušovania spotrebiteľského práva EÚ a racionalizácie a procesnej efektívnosti, ktoré by sa zaviedli v rámci všetkých možností. Takéto úspory by boli vyššie v prípade tretej možnosti, keďže má širší záber a väčší odrádzajúci účinok.

- **Vhodnosť právnych predpisov a ich zjednodušenie**

Keďže ide o revíziu existujúceho právneho predpisu, spadá pod program Komisie týkajúci sa regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT). Komisia sa preto zamerala na možnosti zjednodušenia a zníženia záťaže. Hlavným cieľom tohto návrhu je posilniť žaloby v zastúpení, ktoré sú dostupné v rámci ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov. Vzhľadom na to, že právo Únie, ktorého sa tento návrh týka, sa uplatňuje na všetkých obchodníkov vrátane mikropodnikov, v tomto návrhu sa nestanovuje výnimka pre mikropodniky.

V dôsledku nedostatku údajov nebolo možné kvantifikovať zjednodušujúce prvky. Na základe analýzy sa však ukázalo, že vzhľadom na zabudované záruky a podrobné preskúmanie oprávnenými subjektmi, ktoré môžu podávať žaloby v zastúpení, sa neočakáva, že navrhované právne predpisy výrazne zvýšia náklady v prípade obchodníkov dodržiavajúcich právne predpisy. V prípade porušenia právnych predpisov by okrem toho obchodníci čerpali úžitok z väčšej právnej istoty a schopnosti riešiť skutkové a právne otázky spoločné pre spotrebiteľov, ktorých sa týka porušenie právnych predpisov, prostredníctvom jednej žaloby v zastúpení. Náklady pre obchodníkov zapojených do cezhraničného obchodu by sa znížili vďaka ďalšej harmonizácii vnútroštátnych konaní zameraných na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov. A nakoniec, posilnením žalôb v zastúpení sa potenciálne môžu vytvoriť rovnaké podmienky hospodárskej súťaže pre obchodníkov.

- **Základné práva**

V navrhovanej smernici sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú zásady uznávané v Charte základných práv Európskej únie, a preto by sa táto smernica mala uplatňovať v súlade s týmito právami a zásadami.

Návrh predovšetkým prispieva k zabezpečeniu vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa (článok 38 Charty).

Návrh ďalej uľahčuje spotrebiteľom uplatňovanie svojich práv na účinnú nápravu zakotvených v článku 47 Charty, keďže navrhovaný model žaloby v zastúpení prispieva k ochrane a presadzovaniu ich záujmov. Modelom žaloby v zastúpení sa môže predchádzať

situáciám, kedy sa jednotliví spotrebitelia nechajú odradiť od uplatňovania nárokov na nápravu pred súdom, a to napríklad z dôvodu vysokých nákladov spojených so súdnym konaním, najmä v prípade nárokov s nízkou hodnotou. Navrhovaný model zároveň neobmedzuje jednotlivým spotrebiteľom prístup k spravodlivosti ani mu nebráni, a to v súlade s požiadavkami článku 47. Okrem toho sa v návrhu stanovuje povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby podanie žaloby v zastúpení malo vplyv na pozastavenie alebo prerušenie premlčacej lehoty uplatniteľnej v prípade akejkoľvek žaloby vo veci uplatnenia nároku na nápravu pre dotknutých spotrebiteľov, ak sa na príslušné práva vzťahuje premlčacia lehota v zmysle práva Únie alebo vnútroštátneho práva.

V návrhu sa naskladuje rovnováha medzi kolektívnymi záujmami spotrebiteľov a právami obchodníkov v rámci žalôb v zastúpení, pričom sa v plnej miere prihliada na požiadavky týkajúce sa slobody podnikania (článok 16 Charty).

4. VPLYV NA ROZPOČET

V navrhovanej smernici sa stanovuje, že členské štáty a Komisia podporia a uľahčia spoluprácu medzi oprávnenými subjektmi, ako aj výmenu a šírenie ich osvedčených postupov a skúseností, pokiaľ ide o riešenie cezhraničného a vnútroštátneho porušovania právnych predpisov. To bude mať za následok dodatočnú záťaž pre Komisiu, čo si podľa odhadov vyžiada jedného úradníka na plný úväzok. Tieto zdroje sa získajú prostredníctvom prerozdelenia a zmenou zamerania existujúcich zamestnancov.

Dodatočné náklady spojené s budovaním kapacít oprávnených subjektov a koordinačnými činnosťami možno pokryť prostredníctvom programu Právo, rovnosť a občianstvo 2014 – 2020 a podobné možnosti financovania môžu byť zahrnuté aj do následného programu, ktorý bude súčasťou ďalšieho viacročného finančného rámca. Podrobné informácie sa uvádzajú vo finančnom výkaze pripojenom k tomuto návrhu.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Navrhovanou smernicou sa Komisii stanovuje povinnosť vykonávať pravidelné posúdenie vplyvu smernice. Komisia bude monitorovať, ako oprávnené subjekty v celej Únii využívajú žaloby v zastúpení stanovené podľa tejto smernice.

- **Vysvetľujúce dokumenty**

Účinná transpozícia navrhovanej smernice si bude vyžadovať osobitné a ciele zmeny príslušných vnútroštátnych pravidiel. V navrhovanej smernici sa stanovujú určité kľúčové aspekty, ktoré je nevyhnutné doplniť viacerými procesnými pravidlami na vnútroštátnej úrovni. Na monitorovanie správnej transpozície smernice Komisiou preto nebude stačiť, ak členské štáty poskytnú znenie vykonávacích ustanovení, ale môže byť potrebné celkové posúdenie výsledných režimov zavedených do vnútroštátneho práva. Členské štáty by preto Komisii mali predložiť aj vysvetľujúce dokumenty s uvedením, ktoré existujúce alebo nové ustanovenia ich vnútroštátneho práva majú slúžiť na vykonanie jednotlivých opatrení navrhovanej smernice.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

V článku 1 sa vymedzuje predmet smernice. Účelom smernice (tak ako aj predchádzajúcej smernice 2009/22/EC) je zabezpečiť, aby oprávnené subjekty mohli podávať žaloby

v zastúpení zamerané na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov. Jasne sa v nej uvádza, že členské štáty môžu zabezpečiť ďalšie procesné prostriedky na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov na vnútroštátnej úrovni.

V článku 2 sa vymedzuje rozsah pôsobnosti smernice s odkazom na právo Únie uvedené v prílohe I, ktorá obsahuje osobitné ustanovenia upravujúce vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, a teda relevantných z hľadiska ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov. Do rozsahu pôsobnosti sú preto zahrnuté všetky prípady, keď obchodníci porušujú právo Únie uvedené v prílohe I a keď takéto porušenie poškodzuje alebo môže poškodiť kolektívne záujmy spotrebiteľov v rôznych odvetviach, ako sú finančné služby, energetika, telekomunikácie, zdravie a životné prostredie. Do rozsahu pôsobnosti je zahrnuté predovšetkým právo Únie, na ktoré sa vzťahuje súčasná smernica o súdnych príkazoch, a tento rozsah pôsobnosti je v súlade s rozsahom pôsobnosti revidovaného nariadenia (EÚ) 2017/2394 o spolupráci v oblasti ochrany spotrebiteľa. Na základe tohto nariadenia sa posilňuje verejné presadzovanie právnych predpisov, pričom Európska komisia má možnosť spustiť a koordinovať spoločné postupy presadzovania práva na riešenie porušovania právnych predpisov na úrovni EÚ, pričom sa ním nezavádza právo na nápravu v prospech spotrebiteľov, ktorí utrpeli škodu z dôvodu takéhoto cezhraničného porušovania právnych predpisov. Preto sú osobitné opatrenia týkajúce sa individuálneho a kolektívneho uplatňovania nárokov spotrebiteľov na nápravu uvedené v tejto smernici doplnkom k revidovanému nariadeniu, pričom ich cieľom je zvýšiť jej účinnosť. S cieľom zaistiť, aby bol rozsah pôsobnosti smernice stále aktuálny, bude Komisia venovať osobitnú pozornosť novej potrebe zahrnutia ustanovení, ktorými sa zmení príloha I, do akýchkoľvek nových budúcich právnych predpisov Únie, ktorými sa upravuje vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom. Otázke rozsahu pôsobnosti smernice sa bude venovať mimoriadna pozornosť aj vtedy, keď Komisia vykoná hodnotenie tejto smernice.

Článok 3 obsahuje vymedzenie relevantných pojmov na účely smernice, a to vymedzenie pojmov „spotrebiteľ“, „obchodník“, „kolektívne záujmy spotrebiteľov“, „žaloba v zastúpení“, „praktiky“ a „konečné rozhodnutie“.

V článku 4 sa stanovujú kritériá, ktoré oprávnené subjekty musia spĺňať, aby mohli predkladať žaloby v zastúpení v zmysle smernice, ako aj povinnosti členských štátov týkajúce sa určenia oprávnených subjektov. Oprávnené subjekty budú musieť spĺňať určité kritériá, predovšetkým musia mať neziskový charakter, ako aj oprávnený záujem zabezpečiť, aby sa dodržiavali ustanovenia príslušného práva Únie. Keďže postavenie oprávneného subjektu budú môcť získať najmä spotrebiteľské organizácie a nezávislé verejné subjekty, v tomto ustanovení sa stanovuje aj možnosť členských štátov rozhodnúť o druhu opatrení, o ktoré môže v zmysle tejto smernice požiadať konkrétny druh oprávnených subjektov alebo konkrétny oprávnený subjekt.

V článku 5 sa uvádzajú opatrenia, ktoré sa môžu vyžadovať v zmysle tejto smernice v rámci žalôb v zastúpení. Tieto opatrenia môžu pozostávať zo súdneho príkazu ako predbežného opatrenia, súdneho príkazu potvrdzujúceho porušenie právnych predpisov a opatrení zameraných na odstránenie pretrvávajúcich účinkov porušovania práva vrátane príkazov na nápravu. Oprávnené subjekty budú môcť využiť tieto opatrenia v rámci jednej žaloby v zastúpení.

V článku 6 sa stanovujú metódy postupu týkajúce sa žalôb v zastúpení, ktorých cieľom je dosiahnuť príkaz na nápravu dostupný v zmysle tejto smernice ako opatrenie na odstránenie

pretrvávajúcich účinkov porušovania právnych predpisov. Príkaz na nápravu musí byť spravidla dostupný. V prípade zložitých prípadov môžu členské štáty výnimočne splnomocniť súdy a správne orgány, aby namiesto príkazu na nápravu vydali deklaratórne rozhodnutie, na základe ktorého sa stanoví zodpovednosť obchodníka voči spotrebiteľom, ktorí boli poškodení v dôsledku porušenia právnych predpisov. V dvoch druhoch prípadov by však nemala byť dostupná možnosť vydať deklaratórne rozhodnutie, ale súd alebo správny orgán by mali vydať príkaz na nápravu. V prvom rade je to v prípadoch, keď je možné identifikovať spotrebiteľov, ktorých sa dotýka rovnaká praktika a ktorý utrpeli porovnateľnú škodu, pokiaľ ide o časové obdobie alebo kúpu, napríklad v prípade dlhodobých spotrebiteľských zmlúv. Druhý typ zahŕňa „prípady s nízkou hodnotou“, v ktorých niekoľko spotrebiteľov utrpelo takú malú ujmu, že by bolo neprimerané rozdeliť nápravu medzi dotknutých spotrebiteľov. V týchto dvoch prípadoch sú potrebné aj osobitné metódy postupu. Najmä v druhom type prípadov by členské štáty nemali vyžadovať mandát od dotknutých spotrebiteľov v rámci žaloby v zastúpení a finančné prostriedky získané ako náhrada by mali smerovať na verejný účel slúžiaci kolektívnym záujmom spotrebiteľov, napríklad na kampane na zvyšovanie informovanosti.

V článku 7 sa od oprávnených subjektov vyžaduje, aby boli vo úplne transparentné v súvislosti so zdrojom financovania svojich aktivít vo všeobecnosti, ako aj v súvislosti s financovaním konkrétnej žaloby v zastúpení vo veci uplatnenia nároku na nápravu, aby súdy alebo správne orgány mohli posúdiť, či môže existovať konflikt záujmov medzi treťou stranou, ktorá poskytuje financovanie, a oprávneným subjektom, a aby sa vyhli riziku zneužívania súdnych sporov napríklad medzi konkurentmi, ako aj aby posúdili, či tretia strana, ktorá poskytuje financovanie, má dostatočné finančné zdroje, aby splnila finančné záväzky voči oprávnenému subjektu v prípade, že by žaloba nebola úspešná.

V článku 8 sa stanovujú pravidlá kolektívnych urovnaní v zmysle smernice. Členské štáty majú možnosť stanoviť konanie, v rámci ktorého môže súd alebo správny orgán schváliť kolektívne urovanie, na ktorom sa dohodol oprávnený subjekt a údajný pôvodca porušenia právnych predpisov, a to ešte predtým, ako sa pred súdom alebo správnym orgánom toho istého členského štátu začne žaloba v zastúpení týkajúca sa rovnakej praktiky rovnakého obchodníka. V prípade prebiehajúcej žaloby v zastúpení by súd alebo správny orgán dohliadajúci na žalobu mal mať vždy možnosť vyzvať strany, aby sa dohodli na náprave. V členských štátoch, ktoré sa rozhodnú povoliť deklaratórne rozhodnutia týkajúce sa zodpovednosti obchodníka porušujúceho právne predpisy voči dotknutým spotrebiteľom v zložitých prípadoch, ktoré nespádajú do dvoch typov prípadov osobitne uvedených v článku 6 ods. 3, súd alebo správny orgán, ktorý takéto deklaratórne rozhodnutie vydáva, bude mať vždy možnosť požiadať strany žaloby v zastúpení, aby sa dohodli na urovaní v súvislosti s nápravou. Kolektívne urovnania, ku ktorým sa dospeje vo všetkých týchto prípadoch, budú predmetom podrobného preskúmania súdom alebo správnym orgánom, aby sa zabezpečila ich zákonnosť a spravodlivosť. Spotrebiteľia, ktorých sa týka schválené kolektívne urovanie, budú mať vždy možnosť prijať alebo odmietnuť nápravu, ktorá im v ňom bude ponúknutá.

V článku 9 sa stanovujú pravidlá, na základe ktorých sa vyžaduje, aby obchodník, ktorý porušil právne predpisy, dostatočne informoval dotknutých spotrebiteľov o konečnom súdnom príkaze, o konečných rozhodnutiach týkajúcich sa opatrení na odstránenie pretrvávajúcich účinkov porušovania právnych predpisov vrátane konečných súdnych príkazov a, v prípade potreby, o deklaratórnych rozhodnutiach týkajúcich sa zodpovednosti obchodníka voči spotrebiteľom, ako aj o konečných rozhodnutiach, na základe ktorých boli

schválené kolektívne urovnania dostupné v zmysle smernice. Týmto ustanoveniami sa zabezpečí informovanosť spotrebiteľov o porušení práva a príslušných možnostiach nápravy.

V článku 10 sa stanovujú účinky konečných rozhodnutí potvrdzujúcich porušenie práva Únie, na ktoré sa vzťahuje smernica, a to v rámci vnútroštátnych a cezhraničných žalôb vo veci uplatnenia nároku na nápravu. Podľa tohto ustanovenia konečné rozhodnutia vydané súdom alebo správnym orgánom v rámci konaní o verejnom presadzovaní práva, konečné súdne príkazy potvrdzujúce porušenie práva Únie alebo konečné deklaratórne rozhodnutia týkajúce sa zodpovednosti obchodníka voči spotrebiteľom, ktorých sa porušovanie právnych predpisov dotýka, vydané v rámci žalôb v zastúpení v zmysle tejto smernice, budú mať dôkazný účinok v následných žalobách vo veci uplatnenia nároku na nápravu. Takéto žaloby vo veci uplatnenia nároku na nápravu by mohli podať spotrebiteľia samostatne, mohli by byť súčasťou žaloby v zastúpení v zmysle smernice alebo iného mechanizmu kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu v zmysle vnútroštátnych pravidiel, ak je takýto mechanizmus k dispozícii. Ak sa rozhodnutie potvrdzujúce porušenie právnych predpisov stane konečným, malo by byť nezvratným dôkazom v akejkoľvek následnej žalobe vo veci uplatnenia nároku na nápravu v tom istom členskom štáte. Tým sa predíde právnej neistote a zbytočným nákladom v prípade všetkých dotknutých strán vrátane súdnictva. Z tých istých dôvodov sa konečné rozhodnutia prijaté súdom alebo správnym orgánom v rámci konaní o verejnom presadzovaní práv a konečné súdne príkazy potvrdzujúce porušenie práva Únie v zmysle tejto smernice budú považovať v cezhraničných prípadoch za vyvrátiteľnú domnienku toho, že došlo k porušeniu práva Únie. Takýto účinok neplatí v prípade deklaratórnych rozhodnutí týkajúcich sa zodpovednosti obchodníka voči spotrebiteľom, ktorých sa porušovanie práva dotýka, keďže vnútroštátne pravidlá týkajúce sa zodpovednosti sa môžu v rámci EÚ výrazne líšiť.

V článku 11 sa stanovuje, že žaloby v zastúpení majú účinok pozastavenia plynutia premlčacích lehôt vzťahujúcich sa na žaloby vo veci uplatnenia nároku na nápravu. Dopĺňajú sa ním ustanovenia o účinkoch konečných súdnych príkazov potvrdzujúcich porušovanie práva a vydaných v rámci žaloby v zastúpení v zmysle smernice, a spotrebiteľom poškodeným v dôsledku porušovania právnych predpisov sa poskytuje primeraná možnosť podať žalobu vo veci uplatnenia nároku na nápravu buď v rámci žalôb v zastúpení podaných v ich mene v zmysle tejto smernice, alebo v rámci individuálnych konaní.

Článkom 12 sa zabezpečuje procesná účelnosť počas konania. Členským štátom sa v ňom ukladá povinnosť zabezpečiť, aby sa všetky žaloby v zastúpení riešili s náležitou účelnosťou a aby sa žaloby v zastúpení, v ktorých sa žiada o vydanie predbežného súdneho príkazu, riešili v skrátenej konaní. Tým sa zabezpečí, aby sa dalo čo najrýchlejšie predchádzať akejkoľvek ďalšej škode spôsobenej praktikami obchodníka, ktoré sú predmetom žaloby v zastúpení.

V článku 13 sa stanovuje, že súd alebo správny orgán dohliadajúci na žalobu v zastúpení má možnosť na žiadosť oprávneného subjektu, ktorý žalobu v zastúpení podal, nariadiť žalovanému obchodníkovi, aby poskytol dôkazy relevantné pre prípad, ktoré má pod kontrolou. Preukázanie porušenia právnych predpisov, príčinnej súvislosti medzi porušením práva a poškodením spotrebiteľov, ako aj kvantifikácia skutočnej škody pre dotknutých spotrebiteľov si vyžaduje vecnú a ekonomickú analýzu. Niektoré z relevantných dôkazov, ktoré bude oprávnený subjekt potrebovať na to, aby preukázal opodstatnenie žaloby, bude mať v držbe žalovaný a oprávnený subjekt ich nebude mať k dispozícii. Môže sa tak stať aj v prípade informácií potrebných na dostatočné informovanie dotknutých spotrebiteľov o prebiehajúcej žalobe v zastúpení. Týmto ustanovením sa zaistí, že vo všetkých členských

štátoch bude existovať minimálna úroveň účinného prístupu k informáciám, ktoré oprávnené subjekty potrebujú na to, aby mohli preukázať svoj nárok a vhodne informovať dotknutých spotrebiteľov o prebiehajúcej žalobe v zastúpení. Smernica zároveň neustanovuje neprimerane rozsiahle a nákladné povinnosti zverejňovania, ktoré by mohli spôsobiť nadmernú záťaž pre žalované strany a viesť k riziku zneužitia. Takéto zverejňovanie bude vždy podliehať prísnej súdnej a správnej kontrole, pokiaľ ide o jeho potrebu, rozsah a proporcionalitu.

Článkom 14 sa zabezpečujú účinné, odradzujúce a primerané sankcie v prípade, že žalovaný obchodník nedodržia konečné rozhodnutie vydané súdom alebo správnym orgánom v rámci žaloby v zastúpení. Tieto sankcie budú dostupné vo forme pokút vo všetkých členských štátoch. Pre žalovaných obchodníkov je to významná motivácia na to, aby urýchlene splnili konečné súdne príkazy a príkazy na nápravu a vykonali schválené urovnania.

V článku 15 sa stanovujú pravidlá pomoci pre oprávnené subjekty. Zabezpečuje sa ním, aby oprávneným subjektom nebránili náklady spojené s konaniami podávať žaloby v zastúpení v zmysle tejto smernice. Trovy konania by nemali predstavovať nadmerné prekážky pre oprávnené subjekty pri uplatňovaní svojho práva konať vo verejnom záujme ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov. Na základe tohto ustanovenia sú členské štáty a Komisia poverené podporovať a uľahčovať spoluprácu medzi oprávnenými subjektmi a výmenu skúseností, a to v snahe zvýšiť využívanie žalôb v zastúpení proti porušovaniu práva s cezhraničnými dôsledkami.

V článku 16 sa stanovujú pravidlá relevantné pre cezhraničné žaloby v zastúpení. Zabezpečuje sa ním vzájomné uznávanie aktívnej vecnej legitímácie oprávnených subjektov, ktoré členský štát vopred určil, aby mohli podať žalobu v zastúpení v inom členskom štáte. Okrem toho umožňuje oprávneným subjektom z iných členských štátov spoločne konať v rámci jednej žaloby v zastúpení pred jedným fórom spôsobilým podľa príslušných pravidiel Únie a vnútroštátnych pravidiel.

V článkoch 17 až 22 sa stanovujú ustanovenia týkajúce sa zrušenia smernice 2009/22/ES, hodnotenia a podávania správ zo strany Komisie, transpozície, prechodných ustanovení a účinnosti, dočasného uplatňovania a adresátov navrhovanej smernice.

Návrh

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY**o žalobách v zastúpení na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov a o zrušení smernice 2009/22/ES**

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,
 so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 114,
 so zreteľom na návrh Európskej komisie,
 po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,
 so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru²⁸,
 konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,
 keďže:

- (1) Účelom tejto smernice je umožniť oprávneným subjektom, ktoré zastupujú kolektívny záujem spotrebiteľov, žiadať o prostriedok nápravy prostredníctvom žalôb v zastúpení proti porušovaniu ustanovení práva Únie. Oprávnené subjekty by mali mať možnosť požiadať o zastavenie alebo zakázanie porušovania práva, o potvrdenie, že došlo k porušeniu práva, a žiadať nápravu, napríklad náhradu škody, opravu alebo zľavu podľa možností poskytovaných vnútroštátnym právom.
- (2) Na základe smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/22/ES²⁹ mali oprávnené subjekty možnosť podávať žaloby v zastúpení najmä na účely zastavenia alebo zakázania porušovania práva Únie poškodzujúceho kolektívne záujmy spotrebiteľov. V uvedenej smernici sa však nedostatočne riešili výzvy týkajúce sa presadzovania spotrebiteľského práva. S cieľom zosilniť odrádzajúci účinok nezákonných praktík a znížiť poškodzovanie spotrebiteľov je potrebné posilniť mechanizmus ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov. V záujme zrozumiteľnosti je vzhľadom na početné zmeny vhodné smernicu 2009/22/ES nahradiť.
- (3) Žaloba v zastúpení by mala predstavovať účinný a efektívny spôsob ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov. Prostredníctvom nej by oprávnené subjekty mali mať možnosť konať s cieľom zabezpečiť súlad s príslušnými ustanoveniami práva Únie a prekonať prekážky, ktorým čelia spotrebiteľia v rámci individuálnych žalôb, ako je neistota o ich právach a dostupných procesných mechanizmoch, mentálna neochota konať a záporný zostatok, pokiaľ ide o očakávané náklady a prínosy individuálnej žaloby.

²⁸ Ú. v. EÚ C [...], [...], s. [...].

²⁹ Ú. v. EÚ L 110/30, 1.5.2009.

- (4) Je dôležité zabezpečiť potrebnú rovnováhu medzi prístupom k spravodlivosti a procesnými zárukami pred zneužívaním súdnych sporov, ktoré by mohli neodôvodnene brániť podnikom vykonávať činnosť na jednotnom trhu. S cieľom zabrániť zneužívaniu žalôb v zastúpení by sa malo vyhnúť takým prvkom, ako sú sankčný charakter náhrady škody alebo absencia obmedzení, pokiaľ ide o oprávnenie podať žalobu v mene poškodených spotrebiteľov, a mali by sa stanoviť jasné pravidlá týkajúce sa rôznych procedurálnych aspektov, ako napríklad určenie oprávnených subjektov, pôvod ich finančných prostriedkov a charakter informácií, ktoré sú potrebné na doloženie žaloby podávanej v zastúpení. Táto smernica by nemala mať vplyv na vnútroštátne pravidlá týkajúce sa rozdeľovania trov konania.
- (5) Porušovanie právnych predpisov, ktoré sa dotýka kolektívnych záujmov spotrebiteľov, má často cezhraničné dôsledky. Účinnejšími a efektívnejšími žalobami v zastúpení dostupnými v celej Únii by sa mala posilniť dôvera spotrebiteľa na vnútornom trhu a umožniť spotrebiteľom uplatňovať svoje práva.
- (6) Táto smernica by sa mala vzťahovať na rôzne oblasti, ako je ochrana údajov, finančné služby, cestovanie a cestovný ruch, energetika, telekomunikácie a životné prostredie. Mala by sa vzťahovať na porušenia ustanovení práva Únie, ktoré chránia záujmy spotrebiteľov bez ohľadu na to, či sú v príslušnom práve Únie označovaní ako spotrebiteľia alebo ako cestujúci, používatelia, zákazníci, retailoví investori, retailoví klienti alebo inak. Aby sa zabezpečila primeraná odpoveď na porušovanie práva Únie, ktorého forma aj rozsah sa rýchlo rozširujú, pri každom novom prijatom akte Únie, ktorý je relevantný z hľadiska ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov, by sa malo zvážiť, či sa zmení príloha k súčasnej smernici, a to s cieľom zaradiť tento akt do jej rozsahu pôsobnosti.
- (7) Komisia prijala legislatívne návrhy nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 261/2004, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá systému náhrad a pomoci cestujúcim pri odmietnutí nástupu do lietadla, v prípade zrušenia alebo veľkého meškania letov, a nariadenie (ES) č. 2027/97 o zodpovednosti leteckého dopravcu pri preprave cestujúcich a ich batožiny v leteckej doprave³⁰, a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o právach a povinnostiach cestujúcich v železničnej preprave³¹. Z tohto dôvodu je vhodné stanoviť, aby Komisia po uplynutí jedného roka od nadobudnutia účinnosti tejto smernice posúdila, či pravidlá Únie v oblasti práv cestujúcich v leteckej a železničnej doprave poskytujú dostatočnú úroveň ochrany spotrebiteľov porovnateľnú s ochranou, ktorú zabezpečuje táto smernica, a aby vyvodila potrebné závery, pokiaľ ide o rozsah pôsobnosti tejto smernice.
- (8) Na základe smernice 2009/22/ES by táto smernica mala pokrývať vnútroštátne aj cezhraničné porušovanie právnych predpisov, predovšetkým však prípady, keď spotrebiteľia, ktorých sa porušovanie právnych predpisov dotýka, žijú v jednom členskom štáte alebo vo viacerých členských štátoch okrem toho členského štátu, v ktorom pôsobí obchodník porušujúci právne predpisy. Ďalej by mala pokrývať aj porušovanie právnych predpisov, ktoré sa skončilo pred podaním alebo uzavretím žaloby v zastúpení, keďže stále môže byť potrebné zabrániť opakovaniu praktík, stanoviť, že dané praktiky predstavovali porušovanie právnych predpisov a uľahčiť nápravu pre spotrebiteľov.

³⁰ COM(2013) 130 final.

³¹ COM(2017) 548 final.

- (9) Touto smernicou by sa nemali stanovovať pravidlá medzinárodného práva súkromného, pokiaľ ide o vymedzenie súdnej právomoci, uznávanie a presadzovanie rozsudkov alebo rozhodné právo. Na žaloby v zastúpení stanovené podľa tejto smernice sa vzťahujú existujúce právne nástroje Únie.
- (10) Keďže žaloby v zastúpení môžu podávať len oprávnené subjekty, tieto oprávnené subjekty by mali spĺňať kritériá stanovené v tejto smernici, aby sa zaistilo primerané zastupovanie kolektívnych záujmov spotrebiteľov. Konkrétne je potrebné zabezpečiť, aby boli oprávnené subjekty riadne zriadené podľa práva členského štátu, čo môže zahŕňať napríklad požiadavky na počet členov, stupeň stálosti či požiadavky na transparentnosť v súvislosti s významnými aspektmi ich štruktúry, ako sú napríklad stanovy, riadiaca štruktúra, ciele a pracovné metódy. Oprávnené subjekty by súčasne mali mať neziskový charakter a mali by mať oprávnený záujem o zabezpečenie súladu s príslušným právom Únie. Tieto kritériá by sa mali vzťahovať na oprávnené subjekty určené vopred a aj na *ad hoc* oprávnené subjekty, ktoré sa vytvoria na účely konkrétnej žaloby.
- (11) Pri zisťovaní súladu s príslušnými ustanoveniami práva Únie by mali aktívnu úlohu zohrávať najmä nezávislé verejné subjekty a spotrebiteľské organizácie, ktoré majú vhodné podmienky na pôsobenie v pozícii oprávnených subjektov. Keďže tieto subjekty majú prístup k rôznym zdrojom informácií o praktikách obchodníkov voči spotrebiteľom a pri svojich činnostiach sa riadia rôznymi prioritami, členské štáty by mali mať možnosť slobodne sa rozhodnúť o druhoch opatrení, ktoré môžu oprávnené subjekty využívať pri podávaní žalôb v zastúpení.
- (12) Keďže súdne aj správne konania môžu efektívne a účinne slúžiť na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov, členské štáty majú diskrečnú právomoc rozhodnúť, či žaloby v zastúpení možno podávať v rámci súdneho konania, správneho konania alebo v rámci oboch, a to v závislosti od príslušnej oblasti práva alebo príslušného hospodárskeho odvetvia. Nie je tým dotknuté právo na účinný prostriedok nápravy podľa článku 47 Charty základných práv Európskej únie, podľa ktorého členské štáty zabezpečia, aby spotrebiteľia aj podniky mali právo podať na súde účinný prostriedok nápravy proti akémukoľvek správne rozhodnutiu prijatému podľa vnútroštátnych ustanovení, ktorými sa vykonáva táto smernica. Zahŕňa to aj možnosť strán dosiahnuť prijatie rozhodnutia, ktorým sa umožňuje pozastaviť účinky napadnutého rozhodnutia v súlade s vnútroštátnym právom.
- (13) V záujme vyššej efektívnosti konaní vo veci žalôb v zastúpení by oprávnené subjekty mali mať možnosť využiť rôzne opatrenia v rámci jednej žaloby v zastúpení alebo v rámci samostatných žalôb v zastúpení. Medzi tieto opatrenia by mali patriť predbežné opatrenia na zastavenie pokračujúcich praktík alebo zákaz praktík v prípadoch, keď sa síce nevykonávajú, je tu však riziko, že by spotrebiteľom spôsobili vážnu a nezvratnú škodu, opatrenia, ktorými sa stanoví, že dané praktiky predstavujú porušenie práva, a ktorými sa podľa potreby tieto praktiky zastavia alebo zakážu v budúcnosti, ako aj opatrenia, ktorými sa odstraňujú pretrvávajúce účinky porušovania právnych predpisov vrátane nápravy. V prípade využitia v rámci jednej žaloby by mali mať oprávnené subjekty možnosť využiť všetky príslušné opatrenia v čase podania žaloby alebo najprv využiť príslušný súdny príkaz a následne, ak je to potrebné, príkaz na nápravu.
- (14) Zámerom súdnych príkazov je ochrana kolektívnych záujmov spotrebiteľov nezávisle od skutočnej straty alebo škody, ktorú utrpeli jednotliví spotrebiteľia. Súdnym príkazom sa môže od obchodníkov vyžadovať, aby podnikli určité kroky, napríklad

poskytli spotrebiteľom informácie, ktoré predtým vynechali, čím porušili právne záväzky. Rozhodnutia, ktorými sa určí, že určité praktiky sú porušením právnych predpisov, by nemali byť závislé od toho, či tieto praktiky boli vykonané úmyselne alebo z neobstaranosti.

- (15) Oprávnený subjekt podávajúci žalobu v zastúpení podľa tejto smernice by mal byť jednou zo strán konania. Spotrebiteľia, ktorých sa porušenie právnych predpisov dotýka, by mali mať vhodné príležitosti využiť príslušné výsledky žaloby v zastúpení. Súdne príkazy vydané podľa tejto smernice by nemali mať vplyv na individuálne žaloby podávané spotrebiteľmi poškodenými praktikami, ktoré sú predmetom súdneho príkazu.
- (16) Oprávnené subjekty by mali mať možnosť využívať opatrenia zamerané na odstránenie pretrvávajúcich účinkov porušenia práva. Tieto opatrenia by mali mať formu príkazu na nápravu, ktorým sa obchodníkovi stanovuje napríklad povinnosť poskytnúť náhradu škody, opravu, výmenu, zľavu, ukončiť zmluvný vzťah alebo nahradiť uhradenú cenu, a to podľa vhodnosti a možností poskytovaných vnútroštátnym právom.
- (17) Náhrada škody poskytnutá spotrebiteľom, ktorí boli poškodení v prípade hromadnej škody, by nemala prekročiť sumu, ktorú obchodník dlhuje v súlade s platným vnútroštátnym právom alebo právom Únie na účely pokrytia skutočnej škody, ktorú spotrebiteľia utrpeli. Upustiť by sa malo predovšetkým od náhrady škody so sankčným charakterom vedúcej k tomu, že sa žalujúcej strane prizná náhrada presahujúca utrpenú škodu.
- (18) Členské štáty môžu vyžadovať, aby oprávnené subjekty poskytli dostatočné informácie podporujúce žalobu v zastúpení vo veci uplatnenia nároku na nápravu vrátane opisu skupiny spotrebiteľov, ktorých sa porušenie právnych predpisov dotýka, a skutkovej a právnej podstaty, ktoré sa majú v rámci žaloby v zastúpení vyriešiť. Od oprávneného subjektu by sa pri podávaní žaloby nemalo vyžadovať, aby jednotlivito identifikoval všetkých spotrebiteľov, ktorých sa dotýka porušenie právnych predpisov. V rámci žalôb v zastúpení vo veci uplatnenia nároku na nápravu by súd alebo správny orgán mal v čo najskoršej fáze konania overiť, či je vhodné vo veci podať žalobu v zastúpení vzhľadom na povahu porušenia právnych predpisov a povahu škody, ktorú utrpeli dotknutí spotrebiteľia.
- (19) Členské štáty by mali mať možnosť rozhodnúť, či ich súdny alebo vnútroštátny orgán konajúci o žalobe v zastúpení vo veci uplatnenia nároku na nápravu môže vo výnimočných prípadoch namiesto príkazu na nápravu vydať deklaratórne rozhodnutie týkajúce sa zodpovednosti obchodníka voči spotrebiteľom, ktorí v dôsledku porušenia právnych predpisov utrpeli škodu, na ktoré by sa mohli priamo odvolávať jednotliví spotrebiteľia vo svojich následných žalobách vo veci uplatnenia nároku na nápravu. Táto možnosť by mala byť vyhradená pre náležité odôvodnené prípady, keď je zložitá jednotlivito vyčísliť nápravu, ktorá sa má priznať jednotlivým dotknutým spotrebiteľom v rámci žaloby v zastúpení, a keď by využitie žaloby v zastúpení bolo neefektívne. Deklaratórne rozhodnutia by sa nemali vydávať v prípadoch, ktoré nie sú zložité, a najmä ak je možné identifikovať dotknutých spotrebiteľov a ak spotrebiteľia v utrpeli porovnateľnú škodu, pokiaľ ide o časové obdobie alebo kúpu. Deklaratórne rozhodnutia by sa podobne nemali vydávať ani v prípadoch, keď je suma straty, ktorú utrpeli jednotliví spotrebiteľia, taká malá, že je nepravdepodobné, že by si jednotliví spotrebiteľia uplatňovali nároky na individuálnu nápravu. Súd alebo vnútroštátny

orgán by mal náležite zdôvodniť, prečo sa namiesto príkazu na nápravu rozhodol využiť deklaratórne rozhodnutie.

- (20) Keď je možné identifikovať spotrebiteľov dotknutých rovnakými praktikami a keď utrpeli porovnateľnú škodu, pokiaľ ide o časové obdobie alebo kúpu, napríklad v prípade dlhodobých spotrebiteľských zmlúv, súd alebo správny orgán môže v priebehu žaloby podanej v zastúpení jasne vymedziť skupinu spotrebiteľov dotknutých porušením právnych predpisov. Súd alebo správny orgán by mohol konkrétne požiadať obchodníka porušujúceho právne predpisy o poskytnutie príslušných informácií, napríklad o totožnosti dotknutých spotrebiteľov a čase trvania praktík. V takýchto prípadoch by členské štáty kvôli účelnosti a efektívnosti mohli v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi predpismi zvážiť, že spotrebiteľom poskytnú možnosť priamo využiť príkaz na nápravu ihneď po jeho vydaní bez toho, aby museli poskytovať individuálny mandát pred vydaním príkazu na nápravu.
- (21) V prípadoch s nízkou hodnotou sporu väčšina spotrebiteľov pravdepodobne nepodnikne žiadne kroky na presadenie svojich práv, pretože ich úsilie by prevážilo individuálne výhody. Ak sa však tie isté praktiky týkajú mnohých spotrebiteľov, súhrnná strata môže byť významná. V takýchto prípadoch môže súd alebo orgán považovať za neprimerané prerozdeliť finančné prostriedky späť dotknutým spotrebiteľom, napríklad preto, že je to príliš ťažké alebo nepraktické. Finančné prostriedky získané ako náprava prostredníctvom žalôb v zastúpení by tak lepšie slúžili na účely ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov a mali by sa využiť na príslušný verejný účel, napríklad ako fond na právnu pomoc pre spotrebiteľov, na kampane zamerané na zvyšovanie informovanosti alebo na spotrebiteľské hnutia.
- (22) Opatrenia určené na odstránenie pretrvávajúcich účinkov porušovania právnych predpisov sa môžu využívať len na základe konečného rozhodnutia, v ktorom sa určí porušenie práva Únie, na ktoré sa vzťahuje táto smernica a v dôsledku ktorého došlo k poškodeniu kolektívneho záujmu spotrebiteľov, vrátane konečného súdneho príkazu vydaného v rámci žaloby v zastúpení. Opatrenia na odstránenie pretrvávajúcich účinkov porušovania právnych predpisov možno využiť na základe konečného rozhodnutia súdu alebo správneho orgánu najmä v súvislosti s činnosťami presadzovania práva upravovanými v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2394 z 12. decembra 2017 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za presadzovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa a o zrušení nariadenia (ES) č. 2006/2004³².
- (23) V tejto smernici sa stanovuje procesný mechanizmus, ktorý nemá vplyv na pravidlá stanovenia hmotnoprávnych nárokov spotrebiteľov na zmluvné a mimozmluvné prostriedky nápravy v prípade, že ich záujmy boli poškodené v dôsledku porušenia právnych predpisov, ako je napríklad právo na náhradu škody, vypovedanie zmluvy, vrátenie uhradenej sumy, výmenu, opravu alebo zľavu z ceny. Žalobu v zastúpení vo veci uplatnenia nároku na nápravu podľa tejto smernice možno predložiť len v prípadoch, že právo Únie alebo vnútroštátne právo poskytujú takéto hmotnoprávne nároky.
- (24) Touto smernicou sa nenahrádzajú existujúce vnútroštátne mechanizmy kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu. S ohľadom na právne tradície členských štátov sa členským štátom ponecháva diskrečná právomoc rozhodnúť, či navrhnúť žaloby v zastúpení, ako sa vymedzujú v tejto smernici, ako súčasť existujúceho alebo

³²

Ú. v. EÚ L 345, 27.12.2017.

budúceho mechanizmu kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu alebo ako alternatívu k týmto mechanizmom za predpokladu, že takýto vnútroštátny mechanizmus je v súlade s modalitami stanovenými v tejto smernici.

- (25) Oprávnené subjekty by mali poskytovať transparentné informácie o zdroji financovania svojej činnosti všeobecne a o finančných prostriedkoch na konkrétnu žalobu v zastúpení vo veci uplatnenia nároku na nápravu tak, aby súdy alebo správne orgány mohli posúdiť, či mohlo dôjsť ku konfliktu záujmov medzi financujúcou treťou stranou a oprávneným subjektom, aby sa zabránilo rizikám zneužitia súdnych sporov a aby sa takisto posúdilo, či má financujúca tretia strana dostatočné zdroje na splnenie svojich finančných záväzkov voči oprávnenému subjektu. Informácie, ktoré oprávnený subjekt poskytne súdu alebo správne orgánu dohliadajúcemu na žalobu v zastúpení, by mu mali umožniť posúdiť, či tretia strana môže ovplyvňovať procesné rozhodnutia oprávneného subjektu v súvislosti so žalobou v zastúpení, a to aj v prípade urovnania, a či financuje žalobu v zastúpení vo veci uplatnenia nároku na nápravu proti žalovanému, ktorý je konkurentom financujúcej strany, alebo proti žalovanému, od ktorého je financujúca strana závislá. Ak sa niektorý z týchto prípadov potvrdí, súd alebo správny orgán by mal mať právomoc žiadať od oprávneného subjektu, aby odmietol príslušné financovanie, a v prípade potreby aj zamietnuť aktívnu vecnú legitimáciu oprávneného subjektu pre konkrétny prípad.
- (26) Kolektívne mimosúdne urovnania zamerané na poskytnutie nápravy poškodeným spotrebiteľom by sa mali podporovať pred podaním žaloby v zastúpení, ako aj v ktorejkoľvek fáze konania vo veci takejto žaloby.
- (27) Členské štáty môžu stanoviť, že oprávnený subjekt a obchodník, ktorí dosiahli urovanie v súvislosti s nápravou pre spotrebiteľov dotknutých údajne nezákonnými praktikami daného obchodníka, môžu spoločne požiadať súd alebo správny orgán o schválenie takehoto urovnania. Súd alebo správny orgán takúto žiadosť prijme len vtedy, ak v súvislosti s rovnakými praktikami neprebíha konanie vo veci inej žaloby v zastúpení. Príslušný súd alebo správny orgán schvaľujúci takéto kolektívne urovanie musí zohľadňovať záujmy a práva všetkých dotknutých strán vrátane jednotlivých spotrebiteľov. Jednotliví dotknutí spotrebiteľia dostanú možnosť prijať alebo odmietnuť, aby bolo takéto urovanie pre nich záväzné.
- (28) Súd alebo správny orgán by mal mať právomoc vyzvať obchodníka porušujúceho právne predpisy a oprávnený subjekt, ktorý podal žalobu v zastúpení, aby začali rokovať s cieľom dosiahnuť urovanie v súvislosti s nápravou, ktorá sa poskytne dotknutým spotrebiteľom. V rozhodnutí o tom, či sa strany majú vyzvať na urovanie sporu mimosúdnu cestou, by sa mali zohľadňovať druh porušenia právnych predpisov, s ktorým žaloba súvisí, charakteristiky dotknutých spotrebiteľov, možné druhy nápravy, ktoré možno ponúknuť, vôľa strán prijať takéto urovanie a účelnosť konania.
- (29) S cieľom umožniť nápravu v prospech jednotlivých spotrebiteľov na základe konečného deklarátorného rozhodnutia o zodpovednosti obchodníka voči spotrebiteľom, ktorí v dôsledku porušenia práva utrpeli škodu, vydaného v rámci žaloby podanej v zastúpení by súd alebo správny orgán, ktorý vydal rozhodnutie, mal mať právomoc požiadať oprávnený subjekt a obchodníka o dosiahnutie kolektívneho urovnania.
- (30) Každé mimosúdne urovanie dosiahnuté v súvislosti so žalobou v zastúpení alebo na základe konečného deklarátorného rozhodnutia by mal schváliť príslušný súd alebo správny orgán, aby sa zaistila jeho zákonnosť a spravodlivosť so zohľadnením

záujmov a práv všetkých dotknutých strán. Jednotliví dotknutí spotrebiteľia dostanú možnosť prijať alebo odmietnuť, aby bolo takéto urovanie pre nich záväzné.

- (31) Základom úspechu je zaistenie toho, aby boli spotrebiteľia informovaní o žalobe v zastúpení. Spotrebiteľia by mali mať informácie o prebiehajúcej žalobe v zastúpení, o tom, že sa praktiky obchodníka považujú za porušenie práva, o svojich právach po určení porušenia právnych predpisov a o následných krokoch, ktoré majú dotknutí spotrebiteľia podniknúť, najmä v záujme získania nápravy. Pri odrádzaní obchodníkov od porušovania práv spotrebiteľa zohráva dôležitú úlohu aj riziko poškodenia dobrého mena, ktoré je spojené so šírením informácií o porušení právnych predpisov.
- (32) Ak majú byť takéto informácie účinné, mali by byť adekvátne a primerané okolnostiam prípadu. Obchodník porušujúci právne predpisy by mal vhodne informovať všetkých dotknutých spotrebiteľov o konečnom súdnom príkaze alebo príkaze na nápravu, ktorý bol vydaný v rámci žaloby v zastúpení, ako aj o urovaní, ktoré schválil súd alebo správny orgán. Takéto informácie sa môžu uviesť napríklad na webovej lokalite obchodníka, v sociálnych médiách, na online trhoch alebo v rozšírenej tlači vrátane novín, ktoré sa distribuujú výlučne formou elektronickej komunikácie. Ak je to možné, spotrebiteľia by mali byť informovaní aj jednotlivo formou elektronickeho alebo papierového oznámenia. Tieto informácie by sa na požiadanie mali poskytnúť vo formátoch dostupných pre osoby so zdravotným postihnutím.
- (33) S cieľom posilniť právnu istotu, vyhnúť sa nejednotnostiam pri uplatňovaní práva Únie a zvýšiť efektívnosť a procesnú účinnosť žalôb v zastúpení a možných nadväzujúcich žalôb vo veci uplatnenia nároku na nápravu by sa zistenie o porušení právnych predpisov potvrdenom v konečnom rozhodnutí vrátane konečného súdneho príkazu podľa tejto smernice, ktoré vydal správny orgán alebo súd, nemalo stať predmetom ďalších právnych žalôb súvisiacich s tým istým porušením právnych predpisov zo strany toho istého obchodníka, pokiaľ ide o charakter porušenia právnych predpisov a jeho vecný, osobný, časový a územný rozsah pôsobnosti, ako bol určený v predmetnom konečnom rozhodnutí. Ak sa žaloba na účely prijatia opatrení, ktorými by sa odstránili pretrvávajúce účinky porušenia právnych predpisov vrátane nápravy, podá v členskom štáte inom, ako bol členský štát, v ktorom bolo vydané konečné rozhodnutie potvrdzujúce porušenie právnych predpisov, toto rozhodnutie by malo predstavovať vyvrátenú domnienku, že došlo k porušeniu právnych predpisov.
- (34) Členské štáty by mali zabezpečiť, aby individuálne žaloby vo veci uplatnenia nároku na nápravu mohli vychádzať z konečného deklarátorného rozhodnutia vydaného v rámci žaloby v zastúpení. Takéto žaloby by mali byť k dispozícii prostredníctvom zrýchleného a zjednodušeného konania.
- (35) Vnútroštátne pravidlá o premlčacích lehotách by nemali brániť žalobám vo veci uplatnenia nároku na nápravu vychádzajúcim z potvrdenia porušenia právnych predpisov v konečnom súdnom príkaze alebo v konečnom deklarátornom rozhodnutí o zodpovednosti obchodníka voči poškodeným spotrebiteľom podľa tejto smernice. Podanie žaloby v zastúpení má účinok pozastavenia alebo prerušenia plynutia premlčacej lehoty pre všetky žaloby vo veci uplatnenia nároku na nápravu týkajúce sa spotrebiteľov dotknutých touto žalobou.
- (36) Žaloby v zastúpení týkajúce sa súdnych príkazov by sa mali riešiť s náležitou procesnou účelnosťou. Súdne príkazy s dočasným účinkom by sa vždy mali riešiť prostredníctvom zrýchleného konania, aby sa zabránilo prípadnej alebo ďalšej škode spôsobenej porušením právnych predpisov.

- (37) Dôkazy sú dôležitým prvkom pri stanovovaní toho, či dané praktiky predstavujú porušenie právnych predpisov a či existuje riziko ich opakovania, ako aj pri určovaní spotrebiteľov dotknutých porušením právnych predpisov, pri rozhodovaní o náprave či pri vhodnom informovaní spotrebiteľov, ktorých sa týka žaloba v zastúpení, o pokračujúcom konaní a jeho konečných výsledkoch. Pre vzťahy medzi podnikom a koncovým spotrebiteľom je však typická informačná asymetria, pričom potrebné informácie môže mať k dispozícii výlučne obchodník, ktorý ich oprávnenému subjektu nesprístupní. Oprávnené subjekty by preto mali mať právo požiadať príslušný súd alebo správny orgán o to, aby obchodník poskytol dôkazy súvisiace s príslušným nárokom alebo potrebné na primerané informovanie dotknutých spotrebiteľov o žalobe v zastúpení, pričom nemusia špecifikovať jednotlivé dôkazové materiály. Súd alebo správny orgán dohliadajúci na žalobu podanú v zastúpení starostlivo posúdi potrebu, rozsah a primeranosť takto poskytnutých informácií, pričom zohľadní ochranu oprávnených záujmov tretích strán a dodrží platné pravidlá Únie a vnútroštátne pravidlá týkajúce sa dôvernosti údajov.
- (38) S cieľom zaistiť efektívnosť žalôb v zastúpení by mali obchodníci porušujúci právne predpisy čeliť účinným, odrádzajúcim a primeraným sankciám za nedodržanie konečného rozhodnutia vydaného v rámci žaloby v zastúpení.
- (39) Keďže žalobami podávanými v zastúpení sa sleduje verejný záujem ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov, členské štáty by mali zabezpečiť, aby oprávneným subjektom pri podávaní žalôb v zastúpení podľa tejto smernice nebránili náklady spojené s konaním.
- (40) Pri riešení cezhraničného porušovania právnych predpisov sa ako užitočná ukázala spolupráca a výmena informácií medzi oprávnenými subjektmi z rôznych členských štátov. Ak sa má rozšíriť používanie žalôb v zastúpení s cezhraničnými následkami, je potrebné pokračovať v budovaní kapacít a opatrení spolupráce a rozšíriť ich na väčší počet oprávnených subjektov v celej Únii.
- (41) S cieľom efektívne riešiť porušenia právnych predpisov s cezhraničnými následkami by sa malo zabezpečiť vzájomné uznávanie aktívnej vecnej legitímácie oprávnených subjektov, ktoré členský štát vopred určil, aby mohli podať žalobu v zastúpení v inom členskom štáte. Oprávnené subjekty z rôznych členských štátov by navyše mali mať možnosť spojiť sily v rámci jednej žaloby v zastúpení podanej na jednom súde, a to v súlade s príslušnými pravidlami príslušnej jurisdikcie. Z dôvodov efektívnosti a účinnosti by jeden oprávnený subjekt mal mať možnosť podať žalobu v zastúpení v mene iných oprávnených subjektov zastupujúcich spotrebiteľov z rôznych členských štátov.
- (42) V tejto smernici sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú zásady uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie. Táto smernica by sa z tohto dôvodu mala vykladať a uplatňovať v súlade s uvedenými právami a zásadami vrátane tých, ktoré sa týkajú práva na účinný prostriedok nápravy, práva na spravodlivý proces, ako aj práva na obhajobu.
- (43) Pokiaľ ide o právo v oblasti životného prostredia, v tejto smernici sa zohľadňuje Dohovor EHK OSN o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovanom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (ďalej len „Aarhuský dohovor“).
- (44) Ciele tejto smernice, konkrétne vytvorenie mechanizmu žaloby v zastúpení na účely ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov s cieľom zaistiť vysokú úroveň ochrany

spotrebiteľa v celej Únii a riadne fungovanie vnútorného trhu, nemožno dostatočne dosiahnuť opatreniami, ktoré by prijali výlučne členské štáty, pričom vzhľadom na cezhraničné následky žalôb v zastúpení sa lepšie dosiahnu na úrovni Únie. Únia môže preto prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality stanovenou v uvedenom článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie daného cieľa.

- (45) V súlade so spoločným politickým vyhlásením členských štátov a Komisie z 28. septembra 2011 k vysvetľujúcim dokumentom³³ sa členské štáty zaviazali v odôvodnených prípadoch pripojiť k svojim oznámeniam transpozičných opatrení jeden alebo viacero dokumentov vysvetľujúcich vzťah medzi prvkami smernice a zodpovedajúcimi časťami vnútroštátnych transpozičných nástrojov. V súvislosti s touto smernicou sa zákonodarca domnieva, že zasielanie takýchto dokumentov je odôvodnené.
- (46) Je vhodné upraviť časovú pôsobnosť tejto smernice.
- (47) Smernica 2009/22/ES by sa preto mala zrušiť,
- PRIJALI TÚTO SMERNICU:

Kapitola 1

Predmet úpravy, rozsah pôsobnosti a vymedzenie pojmov

Článok 1

Predmet úpravy

1. V tejto smernici sa stanovujú pravidlá, ktoré oprávneným subjektom umožňujú podávať žaloby v zastúpení zamerané na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov, a súčasne sa zaistujú primerané záruky brániace zneužívaniu súdnych sporov.
2. Táto smernica nebráni členským štátom prijímať alebo ponechávať v účinnosti ustanovenia poskytujúce oprávneným subjektom alebo iným dotknutým osobám iné procesnoprávne nástroje na podanie žalôb zameraných na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov na vnútroštátnej úrovni.

Článok 2

Rozsah pôsobnosti

1. Táto smernica sa vzťahuje na žaloby v zastúpení vo veci porušenia ustanovení práva Únie uvedených v prílohe I obchodníkmi, ak tieto porušenia poškodzujú alebo môžu poškodiť kolektívne záujmy spotrebiteľov. Vzťahuje sa na domáce a cezhraničné porušenia právnych predpisov, a to aj v prípade, že sa toto porušovanie právnych predpisov zastavilo pred podaním žaloby v zastúpení alebo pred ukončením takejto žaloby v zastúpení.
2. Táto smernica nemá vplyv na pravidlá, ktorými sa stanovujú zmluvné a mimozmluvné prostriedky nápravy, ktoré majú spotrebiteľia k dispozícii pre

³³ Ú. v. EÚ C 369, 17.12.2011, s. 14.

případy takéhoto porušení právných predpisov podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva.

3. Touto smernicou nie sú dotknuté pravidlá Únie týkajúce sa medzinárodného práva súkromného, najmä pravidlá upravujúce súdnu právomoc a rozhodné právo.

Článok 3

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „spotrebiteľ“ je akákoľvek fyzická osoba, ktorá koná na účely, ktoré sú mimo rámca jej obchodnej, podnikateľskej, remeselnej alebo profesijnej činnosti;
2. „obchodník“ je akákoľvek fyzická osoba alebo právnická osoba bez ohľadu na to, či je v súkromnom alebo vo verejnom vlastníctve, ktorá koná, a to aj prostredníctvom inej osoby konajúcej v jej mene alebo na jej účet, na účely súvisiace so svojou obchodnou, podnikateľskou, remeselnou alebo profesijnou činnosťou;
3. „kolektívne záujmy spotrebiteľov“ sú záujmy mnohých spotrebiteľov;
4. „žaloba v zastúpení“ je žaloba zameraná na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov, v rámci ktorej dotknutí spotrebiteľia nevystupujú ako strany;
5. „praktiky“ sú konanie alebo nekonanie obchodníka;
6. „konečné rozhodnutie“ je rozhodnutie súdu členského štátu, proti ktorému sa nemožno odvolať alebo proti ktorému sa už nemožno odvolať, alebo rozhodnutie správneho orgánu, ktoré už nemôže byť predmetom súdneho preskúmania.

Kapitola 2

Žaloby v zastúpení

Článok 4

Oprávnené subjekty

1. Členské štáty zabezpečia, aby žaloby v zastúpení mohli podávať oprávnené subjekty vopred určené na vlastnú žiadosť členskými štátmi na tento účel a uvádzané vo verejne dostupnom zozname.

Členské štáty určia subjekt ako oprávnený subjekt, ak spĺňa tieto kritériá:

- a) je riadne zriadený podľa práva členského štátu;
- b) má oprávnený záujem o zaistenie dodržiavania ustanovení práva Únie, na ktoré sa vzťahuje táto smernica;
- c) má neziskový charakter.

Členské štáty pravidelne posudzujú, či oprávnený subjekt naďalej spĺňa tieto kritériá. Členské štáty zabezpečia, aby oprávnený subjekt prišiel o svoje postavenie podľa tejto smernice, ak už nespĺňa jedno alebo viacero z kritérií uvedených v prvom pododseku.

2. Členské štáty môžu určiť oprávnený subjekt aj *ad hoc* na účely konkrétnej žaloby v zastúpení, a to na jeho žiadosť a ak spĺňa kritériá uvedené v odseku 1.

3. Členské štáty zabezpečia, aby na získanie postavenia oprávneného subjektu boli oprávnené najmä spotrebiteľské organizácie a nezávislé verejné subjekty. Členské štáty môžu ako oprávnené subjekty určiť spotrebiteľské organizácie, ktoré zastupujú členov z viac ako jedného členského štátu.
4. Členské štáty môžu stanoviť pravidlá určujúce, ktoré oprávnené subjekty môžu využívať všetky opatrenia uvedené v článkoch 5 a 6 a ktoré oprávnené subjekty môžu využívať len jedno alebo viacero z týchto opatrení.
5. Dodržiavanie kritérií uvedených v odseku 1 oprávneným subjektom nemá vplyv na právo súdu alebo správneho orgánu preskúmať, či účel oprávneného subjektu oprávňuje daný oprávnený subjekt, aby v konkrétnom prípade konal v súlade s článkom 5 ods. 1.

Článok 5

Žaloby v zastúpení na účely ochrany kolektívnych záujmov spotrebiteľov

1. Členské štáty zabezpečia, aby oprávnené subjekty mohli podávať žaloby v zastúpení na vnútroštátnych súdoch alebo správnym orgánom za predpokladu, že existuje priamy vzťah medzi hlavnými cieľmi subjektu a právami udelenými podľa práva Únie, ktoré mali byť porušené a v súvislosti s ktorými sa žaloba podáva.
2. Členské štáty zabezpečia, aby oprávnené subjekty boli oprávnené podávať žaloby v zastúpení na účely uplatnenia týchto opatrení:
 - a) súdneho príkazu ako predbežného opatrenia slúžiaceho na zastavenie praktík alebo na ich zakázanie v prípade, že praktiky sa síce zatiaľ nevykonávajú, ale možnosť ich vykonávania je bezprostredná;
 - b) súdneho príkazu potvrdzujúceho, že praktiky sú porušením práva, a podľa potreby zastavujúceho praktiky alebo zakazujúceho praktiky v prípade, že praktiky sa síce zatiaľ nevykonávajú, ale možnosť ich vykonávania je bezprostredná.

S cieľom dosiahnuť súdny príkaz oprávnené subjekty nemusia získavať mandát od jednotlivých dotknutých spotrebiteľov ani poskytovať dôkaz o skutočnej strate alebo škode dotknutých spotrebiteľov ani o úmyselnom konaní alebo nedbanlivosti obchodníka.

3. Členské štáty zabezpečia, aby oprávnené subjekty mohli podávať žaloby v zastúpení na účely opatrení, ktorými sa odstránia pretrvávajúce účinky porušenia právnych predpisov. Tieto opatrenia sa využijú na základe konečného rozhodnutia, v ktorom sa potvrdí, že praktiky predstavujú porušenie práva Únie uvedeného v prílohe I, v dôsledku ktorého boli poškodené kolektívne záujmy spotrebiteľov, vrátane konečného súdneho príkazu uvedeného v odseku 2 písm. b).
4. Bez toho, aby bol dotknutý článok 4 ods. 4, členské štáty zabezpečia, aby oprávnené subjekty mohli využiť opatrenia na odstránenie pretrvávajúcich účinkov porušenia právnych predpisov spolu s opatreniami uvedenými v odseku 2 v rámci jednej žaloby v zastúpení.

Článok 6

Nápravné opatrenia

1. Na účely článku 5 ods. 3 členské štáty zabezpečia, aby oprávnené subjekty boli oprávnené podať žaloby v zastúpení, ktorých cieľom je dosiahnuť príkaz na nápravu, ktorým sa obchodníkovi ukladá povinnosť zabezpečiť podľa potreby okrem iného náhradu škody, opravu, výmenu, zľavu, ukončenie zmluvného vzťahu alebo vrátenie uhradenej sumy. Členský štát môže pred prijatím deklaratórneho rozhodnutia alebo vydaním príkazu na nápravu vyžadovať mandát od jednotlivých dotknutých spotrebiteľov.

Oprávnený subjekt poskytne na podporu žaloby dostatočné informácie podľa požiadaviek vnútroštátneho práva vrátane opisu spotrebiteľov, ktorých sa žaloba týka, a skutkovej a právnej podstaty, ktoré sa majú vyriešiť.
2. Odchyľne od odseku 1 môžu členské štáty splnomocniť súd alebo správny orgán na to, aby namiesto príkazu na nápravu vydal deklaratórne rozhodnutie o zodpovednosti obchodníka voči spotrebiteľom poškodeným v dôsledku porušenia práva Únie uvedeného v prílohe I, a to v riadne odôvodnených prípadoch, keď je zložité jednotlivito vyčísliť nápravu vzhľadom na znaky individuálnej škody, ktorá vznikla dotknutým spotrebiteľom.
3. Odsek 2 sa neuplatňuje v prípadoch, keď:
 - a) možno spotrebiteľov dotknutých porušením právnych predpisov identifikovať a keď utrpeli porovnateľnú škodu v dôsledku tých istých praktík, pokiaľ ide o časové obdobie alebo kúpu. V takýchto prípadoch nie je požiadavka získať mandát od jednotlivých dotknutých spotrebiteľov podmienkou na začatie konania vo veci žaloby. Náprava bude určená dotknutým spotrebiteľom;
 - b) spotrebitelia utrpeli stratu s nízkou hodnotou a bolo by neprimerané rozdeľovať im nápravu. V takýchto prípadoch členské štáty zabezpečia, aby sa nevyžadoval mandát od jednotlivých dotknutých spotrebiteľov. Náprava bude určená na verejný účel slúžiaci kolektívnym záujmom spotrebiteľov.
4. Nápravou získanou prostredníctvom konečného rozhodnutia v súlade s odsekmi 1, 2 a 3 nie sú dotknuté žiadne ďalšie práva na nápravu, ktoré dotknutí spotrebitelia môžu mať podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva.

Článok 7

Financovanie

1. Oprávnený subjekt žiadajúci o príkaz na nápravu podľa článku 6 ods. 1 v skorej fáze konania vo veci žaloby informuje o zdroji finančných prostriedkov používaných na jeho činnosť všeobecne a o zdroji finančných prostriedkov, ktoré používa na podporu konania vo veci žaloby. Preukáže, že má dostatočné finančné prostriedky na zastupovanie najlepších záujmov dotknutých spotrebiteľov a na pokrytie nákladov protistrany, ak by žaloba bola neúspešná.
2. Členské štáty zabezpečia, aby v prípade, že je žaloba v zastúpení vo veci uplatnenia nároku na nápravu financovaná treťou stranou, tretia strana mala zakázané:
 - a) ovplyvňovať rozhodnutia oprávneného subjektu v súvislosti so žalobou v zastúpení, čo sa vzťahuje aj na urovnania;
 - b) poskytovať financovanie kolektívnej žaloby proti žalovanému, ktorý je konkurentom osoby poskytujúcej financovanie, alebo proti žalovanému, od ktorého je osoba poskytujúca financovanie závislá.

3. Členské štáty zabezpečia, aby mali sudy a správne orgány právomoc posúdiť okolnosti uvedené v odseku 2 a v súlade s tým žiadať od oprávneného subjektu, aby odmietol príslušné financovanie, alebo aby mohli v prípade potreby zamietnuť aktívnu vecnú legitimáciu oprávneného subjektu v konkrétnom prípade.

Článok 8

Urovnania

1. Členské štáty môžu stanoviť, že oprávnený subjekt a obchodník, ktorí dosiahli urovanie v súvislosti s nápravou pre spotrebiteľov dotknutých údajne nezákonnými praktikami daného obchodníka, môžu spoločne požiadať súd alebo správny orgán o schválenie takéhoto urovnania. Súd alebo správny orgán takúto žiadosť prijme len vtedy, ak v súvislosti s tým istým obchodníkom a rovnakými praktikami neprebíha žiadne iné konanie vo veci žaloby v zastúpení na súde alebo v správnom orgáne rovnakého členského štátu.
2. Členské štáty zabezpečia, aby kedykoľvek počas konania vo veci žaloby v zastúpení mohol súd alebo správny orgán vyzvať oprávnený subjekt a žalovaného, a to na základe konzultácie s nimi, aby v stanovenej primeranej lehote dosiahli dohodu o urovaní týkajúcu sa nápravy.
3. Členské štáty zabezpečia, aby mal súd alebo správny orgán, ktorý vydal konečné deklaratórne rozhodnutie podľa článku 6 ods. 2, právomoc požiadať strany žaloby v zastúpení, aby v stanovenej primeranej lehote dosiahli dohodu o urovaní týkajúcu sa nápravy, ktorá sa má poskytnúť spotrebiteľom na základe tohto konečného rozhodnutia.
4. Urovnania podľa odsekov 1, 2 a 3 podliehajú podrobnému preskúmaniu súdom alebo správnym orgánom. Súd alebo správny orgán posúdi zákonnosť a spravodlivosť urovnania, a to s ohľadom na práva a záujmy všetkých strán vrátane dotknutých spotrebiteľov.
5. Ak sa v stanovenej lehote nedosiahne urovanie uvedené v odseku 2 alebo ak dosiahnuté urovanie nebude schválené, súd alebo správny orgán pokračuje v konaní vo veci žaloby v zastúpení.
6. Jednotliví dotknutí spotrebiteľia dostanú možnosť prijať alebo odmietnuť, aby bolo urovanie uvedené v odsekoch 1, 2 a 3 pre nich záväzné. Nápravou získanou prostredníctvom schváleného urovnania v súlade s odsekom 4 nie sú dotknuté žiadne ďalšie práva na nápravu, ktoré dotknutí spotrebiteľia môžu mať podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva.

Článok 9

Informovanie o žalobe v zastúpení

1. Členské štáty zabezpečia, aby súd alebo správny orgán vyžadoval od obchodníka porušujúceho právne predpisy, aby na vlastné náklady informoval dotknutých spotrebiteľov o konečných rozhodnutiach, ktorými sa stanovujú opatrenia uvedené v článkoch 5 a 6, a o schválených urovnaniach uvedených v článku 8, a to primeranou formou vzhľadom na okolnosti prípadu a v stanovenej lehote, ak je to vhodné, aj formou oznámenia adresovaného jednotlivo každému dotknutému spotrebiteľovi.

2. Súčasťou informácií uvedených v odseku 1 je v zrozumiteľnej forme podané vysvetlenie predmetu žaloby v zastúpení, jej právnych následkov a podľa potreby aj následných krokov, ktoré by mali dotknutí spotrebiteľia podniknúť.

Článok 10

Účinok konečných rozhodnutí

1. Členské štáty zabezpečia, aby sa porušenie právnych predpisov poškodzujúce kolektívne záujmy spotrebiteľov, ktoré je potvrdené v konečnom rozhodnutí správneho orgánu alebo súdu vrátane konečného súdneho príkazu podľa článku 5 ods. 2 písm. b), považovalo za nezvratne potvrdzujúce existenciu predmetného porušenia právnych predpisov na účely prípadných iných žalôb podaných s cieľom uplatniť nároky na nápravu na ich vnútroštátnych súdoch proti tomu istému obchodníkovi za to isté porušenie právnych predpisov.
2. Členské štáty zaistia, aby ich vnútroštátne súdy alebo správne orgány považovali konečné rozhodnutie uvedené v odseku 1 prijaté v inom členskom štáte za vyvrátiteľnú domnienku, že došlo k porušeniu právnych predpisov.
3. Členské štáty zabezpečia, aby sa konečné deklaratórne rozhodnutie podľa článku 6 ods. 2 považovalo za nezvratné potvrdenie zodpovednosti obchodníka voči spotrebiteľom poškodeným v dôsledku porušenia právnych predpisov na účely akýchkoľvek žalôb podaných s cieľom uplatniť nároky na nápravu na ich vnútroštátnych súdoch proti rovnakému obchodníkovi za predmetné porušenie právnych predpisov. Členské štáty zabezpečia, aby sa v rámci takýchto žalôb vo veci uplatnenia nároku na nápravu podávaných jednotlivými spotrebiteľmi mohlo využiť zrýchlené a zjednodušené konanie.

Článok 11

Pozastavenie premlčacej lehoty

Členské štáty zabezpečia, aby v prípade, že príslušné práva podliehajú podľa práva Únie alebo vnútroštátneho práva premlčacím lehotám, malo podanie žaloby v zastúpení podľa článkov 5 a 6 účinok pozastavenia alebo prerušenia plynutia premlčacích lehôt vzťahujúcich sa na akékoľvek žaloby vo veci uplatnenia nároku na nápravu pre dotknutých spotrebiteľov.

Článok 12

Procesná účelnosť

1. Členské štáty prijímajú potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby žaloby v zastúpení uvedené v článkoch 5 a 6 boli riešené s náležitou mierou účelnosti.
2. Žaloby v zastúpení na účely vydania súdneho príkazu v podobe predbežného opatrenia uvedeného v článku 5 ods. 2 písm. a) sa riešia prostredníctvom zrýchleného konania.

Článok 13

Dôkazy

Členské štáty zabezpečia, aby na požiadanie oprávneného subjektu, ktorý predložil primerane dostupné skutočnosti a dôkazy postačujúce na podporu žaloby v zastúpení a uviedol ďalšie dôkazy, ktoré má pod kontrolou žalovaný, súd alebo správny orgán mohol v súlade

s vnútroštátnymi procesnými pravidlami nariadiť, aby žalovaný takéto dôkazy predložil, a to v súlade s platnými pravidlami Únie a vnútroštátnymi pravidlami týkajúcimi sa dôvernosti údajov.

Článok 14

Sankcie

1. Členské štáty stanovia pravidlá týkajúce sa sankcií vzťahujúcich sa na nedodržiavanie konečných rozhodnutí vydaných v rámci žaloby v zastúpení a prijímú všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie ich vykonávania. Uvedené sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce.
2. Členské štáty zabezpečia, aby sankcie mohli mať podobu pokút.
3. Pri rozhodovaní o rozdelení výnosov z pokút členské štáty zohľadnia kolektívne záujmy spotrebiteľov.
4. Členské štáty oznámia ustanovenia uvedené v odseku 1 Komisii najneskôr do [dátum transpozície tejto smernice] a bezodkladne jej oznámia všetky následné zmeny, ktoré majú na ne vplyv.

Článok 15

Pomoc pre oprávnené subjekty

1. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby trovy konania súvisiace so žalobami v zastúpení netvorili finančnú prekážku, ktorá by oprávneným subjektom bránila účinne vykonávať právo na využitie opatrení uvedených v článkoch 5 a 6, ako napríklad obmedzenie príslušných súdnych alebo správnych poplatkov, poskytnutie prístupu k právnej pomoci pre oprávnené subjekty v prípade potreby alebo poskytnutie verejného financovania oprávneným subjektom na tento účel.
2. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby v prípadoch, keď sú oprávnené subjekty povinné informovať dotknutých spotrebiteľov o prebiehajúcom konaní vo veci žaloby v zastúpení, bolo možné vymáhať príslušné náklady od obchodníka, ak bude žaloba úspešná.
3. Členské štáty a Komisia podporujú a uľahčujú spoluprácu oprávnených subjektov a výmenu a šírenie ich najlepších postupov a skúseností, pokiaľ ide o riešenie cezhraničných a domácich porušení právnych predpisov.

Článok 16

Cezhraničné žaloby v zastúpení

1. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby oprávnený subjekt, ktorý bol vopred určený v jednom členskom štáte v súlade s článkom 4 ods. 1, mohol podávať žaloby na súdoch alebo v správnych orgánoch iného členského štátu po predložení verejne dostupného zoznamu uvedeného v uvedenom článku. Súdny alebo správny orgán prijímú tento zoznam ako dôkaz aktívnej vecnej legitímácie oprávneného subjektu bez toho, aby bolo dotknuté ich právo preskúmať, či účel oprávneného subjektu ho oprávňuje začať konanie v konkrétnom prípade.

2. Členské štáty zabezpečia, aby v prípade, že porušenie právnych predpisov ovplyvňuje alebo pravdepodobne ovplyvní spotrebiteľov z rôznych členských štátov, mohlo žalobu v zastúpení podať na príslušnom súde alebo v správnom orgáne členského štátu viacero oprávnených subjektov z rôznych členských štátov konajúcich spoločne alebo v zastúpení jedným oprávneným subjektom na účely ochrany kolektívneho záujmu spotrebiteľov z rôznych členských štátov.
3. Na účely cezhraničných žalôb v zastúpení a bez toho, aby tým boli dotknuté práva udelené iným subjektom podľa vnútroštátnych právnych predpisov, členské štáty oznámia Komisii zoznam vopred určených oprávnených subjektov. Členské štáty informujú Komisiu o názve a účele týchto oprávnených subjektov. Komisia tieto informácie zverejní a pravidelne aktualizuje.
4. Ak členský štát alebo Komisia vysloví pochybnosti o tom, či oprávnený subjekt dodržiava kritériá stanovené v článku 4 ods. 1, členský štát, ktorý daný subjekt určil, tieto obavy preskúma a podľa potreby určenie zruší, ak nie je dodržané jedno alebo viacero kritérií.

Kapitola 3

Záverečné ustanovenia

Článok 17

Zrušenie

Smernica 2009/22/EÚ sa k [dátumu začiatku uplatňovania tejto smernice] ruší bez toho, aby bol dotknutý článok 20 ods. 2.

Odkazy na zrušenú smernicu sa považujú za odkazy na túto smernicu a znejú v súlade s tabuľkou zhody uvedenou v prílohe II.

Článok 18

Monitorovanie a hodnotenie

1. Najskôr päť rokov po dátume začiatku uplatňovania tejto smernice Komisia vykoná hodnotenie tejto smernice a predloží správu o hlavných zisteniach Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru. Hodnotenie sa uskutoční podľa usmernení Komisie pre lepšiu právnu reguláciu. V správe Komisia posúdi najmä rozsah pôsobnosti tejto smernice vymedzený v článku 2 a prílohe I.
2. Najneskôr po uplynutí jedného roka od nadobudnutia účinnosti tejto smernice Komisia posúdi, či pravidlá o právach cestujúcich v leteckej a železničnej doprave poskytujú takú úroveň ochrany práv spotrebiteľov, ktorá je porovnateľná s ochranou, ktorú zabezpečuje táto smernica. V prípade, že tomu tak je, má Komisia v úmysle predložiť príslušné návrhy, ktoré môžu spočívať predovšetkým z vyňatia aktov uvedených v bodoch 10 a 15 prílohy I z rozsahu pôsobnosti tejto smernice, ako je vymedzený v článku 2.
3. Členské štáty Komisii každoročne a prvýkrát najneskôr štyri roky po dátume začiatku uplatňovania tejto smernice predložia tieto informácie potrebné na prípravu správy uvedenej v odseku 1:

- a) počet žalôb v zastúpení podaných podľa tejto smernice na správnych a súdnych orgánoch;
- b) druh oprávneného subjektu, ktorý žaloby predložil;
- c) druh porušenia právnych predpisov, ktorý sa v rámci žalôb v zastúpení riešil, strany žaloby v zastúpení a hospodárske odvetvie, ktorého sa žaloby v zastúpení týkali;
- d) dĺžka konania od začiatku podania žaloby až po prijatie konečných súdnych príkazov podľa článku 5, príkazov na nápravu alebo deklaratórnych rozhodnutí podľa článku 6 alebo konečného schválenia urovnania podľa článku 8;
- e) výsledky žalôb v zastúpení;
- f) počet oprávnených subjektov podieľajúcich sa na mechanizme spolupráce a výmeny najlepších postupov podľa článku 15 ods. 3.

Článok 19

Transpozícia

1. Členské štáty prijímú a uverejnia najneskôr *[18 mesiacov od dátumu nadobudnutia účinnosti tejto smernice]* zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou. Komisii bezodkladne oznámia znenie uvedených ustanovení.
Členské štáty uplatňujú tieto ustanovenia po *[šiestich mesiacoch od uplynutia lehoty na transpozíciu]*.
Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upraví členské štáty.
2. Členské štáty oznámia Komisii znenie ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijímú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 20

Prechodné ustanovenia

1. Členské štáty uplatňujú zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia, ktorými sa transponuje táto smernica, na porušenia právnych predpisov, ktoré sa začali po *(dátum začiatku uplatňovania tejto smernice)*.
2. Členské štáty uplatňujú zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia, ktorými sa transponuje smernica 2009/22/ES, na porušenia právnych predpisov, ktoré sa začali pred *(dátum začiatku uplatňovania tejto smernice)*.

Článok 21

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej Únie*.

Článok 22

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom.

V Bruseli

*Za Európsky parlament
predseda*

*Za Radu
predseda*

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

- 1.1. Názov návrhu/iniciatívy
- 1.2. Príslušné oblasti politiky v rámci ABM/ABB
- 1.3. Druh návrhu/iniciatívy
- 1.4. Ciele
- 1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy
- 1.6. Trvanie a finančný vplyv
- 1.7. Plánovaný spôsob hospodárenia

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

- 2.1. Opatrenia týkajúce sa monitorovania a predkladania správ
- 2.2. Systémy riadenia a kontroly
- 2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

- 3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov
- 3.2. Odhadovaný vplyv na výdavky
 - 3.2.1. *Zhrnutie odhadovaného vplyvu na výdavky*
 - 3.2.2. *Odhadovaný vplyv na operačné rozpočtové prostriedky*
 - 3.2.3. *Odhadovaný vplyv na administratívne rozpočtové prostriedky*
 - 3.2.4. *Súlad s platným viacročným finančným rámcom*
 - 3.2.5. *Príspevky od tretích strán*
- 3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Názov návrhu/iniciatívy

Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o žalobách v zastúpení na ochranu kolektívnych záujmov spotrebiteľov a o zrušení smernice 2009/22/ES o súdnych príkazoch na ochranu spotrebiteľských záujmov

1.2. Príslušné oblasti politiky v rámci ABM/ABB³⁴

Hlava 33 – Spravodlivosť a spotrebiteľia – kapitola 33 02 01 – program Práva, rovnosť a občianstvo

Rozsah ostatných dotknutých oblastí politik – pozri prílohu I k návrhu

1.3. Druh návrhu/iniciatívy

☐ Návrh/iniciatíva sa týka **novej akcie**

☐ Návrh/iniciatíva sa týka **novej akcie, ktorá nadväzuje na pilotný projekt/prípravnú akciu**³⁵

☒ Návrh/iniciatíva sa týka **predĺženia trvania existujúcej akcie**

☐ Návrh/iniciatíva sa týka **akcie presmerovanej na novú akciu**

1.4. Ciele

1.4.1. Viacročné strategické ciele Komisie, ktoré sú predmetom návrhu/iniciatívy

Spravodlivejší a prehľadnejší vnútorný trh; digitálny jednotný trh

GR JUST – program Práva, rovnosť a občianstvo, osobitný cieľ č. 9 súvisiaci so spotrebiteľskou politikou:

- Umožniť jednotlivcom v postavení spotrebiteľov na jednotnom trhu, aby mohli presadzovať svoje práva vyplývajúce z práva Únie.

Osobitný cieľ návrhu:

- Cieľom je prostredníctvom zlepšenia žalôb v zastúpení znížiť počet porušení práva Únie, ktoré majú vplyv na kolektívne záujmy spotrebiteľov, a tak zlepšiť dodržiavanie pravidiel a zmierňovať poškodzovanie spotrebiteľa.

Osobitný cieľ navrhovanej rozpočtovanej akcie:

- Pokračovať v opatreniach v oblasti vzdelávania a spolupráce a rozšíriť ich na väčší počet oprávnených subjektov v celej Únii s cieľom rozšíriť používanie žalôb v zastúpení v prípadoch porušenia právnych predpisov s cezhraničnými následkami.

³⁴

ABM: riadenie podľa činností; ABB: zostavovanie rozpočtu podľa činností.

³⁵

Podľa článku 54 ods. 2 písm. a) alebo b) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

1.4.2. Osobitné ciele a príslušné činnosti v rámci ABM/ABB

Príslušné činnosti v rámci ABM/ABB

Analytické činnosti (zhromažďovanie údajov a štatistík)

Vzájomné učenie a spolupráca (podujatia, elektronická platforma na výmenu, prostriedky komunikácie na diaľku)

1.4.3. Očakávané výsledky a vplyv

Uved'te, aké účinky by mal mať návrh/iniciatíva na príjemcov/cieľové skupiny.

Na spotrebiteľov: vyššia miera ochrany spotrebiteľa a nižšia miera poškodzovania spotrebiteľa, keďže budú existovať posilnené mechanizmy kolektívneho uplatňovania nárokov na nápravu v situáciách hromadnej škody, a teda aj silnejšie stimuly pre obchodníkov na dodržiavanie spotrebiteľského práva EÚ .

Na oprávnené subjekty: nové opatrenia a jasnejšie pravidlá pre oprávnené subjekty, ktoré môžu podávať žaloby v zastúpení, a to najmä v cezhraničných prípadoch.

Na obchodníkov: obchodníci budú môcť využívať rovnaké podmienky a zvyšovanie spravodlivej hospodárskej súťaže.

1.4.4. Ukazovatele výsledkov a vplyvu

Uved'te ukazovatele, pomocou ktorých je možné sledovať uskutočňovanie návrhu/iniciatívy.

V článku 18 (Monitorovanie a hodnotenie) tohto návrhu sa od členských štátov vyžaduje, aby poskytovali štatistické informácie o týchto ukazovateľoch:

- počet žalôb v zastúpení podaných podľa tejto smernice na správnych a súdnych orgánoch;
- druh oprávneného subjektu, ktorý žalobu predložil;
- druh porušenia právnych predpisov, ktorý sa v rámci žalôb v zastúpení riešil, strany žaloby v zastúpení a hospodárske odvetvie, ktorého sa žaloby v zastúpení týkali;
- dĺžka konania od začiatku podania žaloby až po prijatie súdnych príkazov uvedených v článku 5, príkazov na nápravu alebo deklaratórnych rozhodnutí uvedených v článku 6 alebo konečného schválenia urovnania podľa článku 8 tejto smernice;
- konečné výsledky žalôb v zastúpení (napr. urovnania, príkazy na nápravu);
- počet oprávnených subjektov podieľajúcich sa na mechanizme spolupráce a výmeny najlepších postupov uvedených v článku 15 ods. 3 tejto smernice.

1.5. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.5.1. Potreby, ktoré sa majú uspokojiť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte

Zámerom návrhu je zlepšiť efektívnosť konania o súdnom príkaze a zaviesť opatrenia na odstraňovanie následkov porušovania práv spotrebiteľa. Cieľom je prostredníctvom zlepšenia žalôb v zastúpení znížiť počet porušení práva Únie, ktoré majú vplyv na kolektívne záujmy spotrebiteľov, a tak zlepšiť dodržiavanie pravidiel a zmierňovať poškodzovanie spotrebiteľa.

1.5.2. *Prínos zapojenia Európskej únie*

Spotrebitelia zatiaľ nemajú prístup k možnosti účinnej nápravy vo všetkých členských štátoch. Výrazné rozdiely zistené medzi členskými štátmi týkajúce sa účinnosti súčasnej smernice o súdnych príkazoch si vyžadujú zásah EÚ, najmä vzhľadom na cezhraničné následky. Len samotné opatrenia členských štátov pravdepodobne povedú k ďalšej fragmentácii, čím by sa zase udržiavalo nerovnaké zaobchádzanie so spotrebiteľmi a s obchodníkmi na vnútornom trhu a čo by viedlo k rôznym úrovňam uplatňovania nárokov spotrebiteľov na nápravu v Únii a napokon aj k oslabeniu jednotného trhu pre spotrebiteľov.

1.5.3. *Poznatzky získané z podobných skúseností v minulosti*

V správe Komisie z roku 2008 o uplatňovaní smernice o súdnych príkazoch sa dospelo k záveru, že konania o súdnom príkaze sa používali pomerne úspešne v prípade vnútroštátneho porušovania právnych predpisov, ale boli menej účinné v prípade cezhraničného porušovania právnych predpisov, a to najmä preto, lebo oprávneným subjektom chýbali zdroje na riešenie rôznych konaní v rôznych členských štátoch. V správe Komisie z roku 2012 sa dospelo k záveru, že konania o súdnych príkazoch by mali značný potenciál, ak by sa dali prekonať nedostatky, najmä pokiaľ ide o vysoké náklady na konania, dĺžku a zložitosť konaní, relatívne obmedzený účinok rozhodnutí o súdnych príkazoch na spotrebiteľov a ich zložité presadzovanie. Počas komplexného hodnotenia smernice o súdnych príkazoch v rámci kontroly vhodnosti práva Únie v oblasti ochrany spotrebiteľa a marketingu, ktorú v roku 2017 vykonala Komisia, sa zistili mnohé rovnaké prekážky, najmä nedostatok dostatočných prostriedkov nápravy pre spotrebiteľov.

1.5.4. *Zlučiteľnosť a možná synergie s inými vhodnými nástrojmi*

Tento návrh je v plnom súlade a zlučiteľný s existujúcimi politikami Únie. Dopĺňa súdny príkaz a konanie o náprave dostupné v sektorových nástrojoch, a to tým, že sa ním zavádza osobitný mechanizmus žaloby v zastúpení v prípade, že môžu byť alebo boli poškodené kolektívne záujmy spotrebiteľov. Lepším presadzovaním právnych nástrojov Únie patriacich do rozsahu pôsobnosti sa predovšetkým podporia stratégie zamerané na digitálny jednotný trh, úniu kapitálových trhov, energetickú úniu a obehové hospodárstvo.

1.6. **Trvanie a finančný vplyv**

☐ Návrh/iniciatíva s **obmedzeným trvaním**

- ☐ Návrh/iniciatíva je v platnosti od [DD/MM]RRRR do [DD/MM]RRRR.
- ☐ Finančný vplyv trvá od RRRR do RRRR.

X Návrh/iniciatíva s **neobmedzeným trvaním**

- Počiatočná fáza vykonávania bude trvať od RRRR do RRRR,
- a potom bude vykonávanie pokračovať v plnom rozsahu.

1.7. Plánovaný spôsob hospodárenia³⁶

X Priame hospodárenie na úrovni Komisie

- X prostredníctvom jej útvarov vrátane zamestnancov v delegáciách Únie
- ☐ prostredníctvom výkonných agentúr

☐ **Zdieľané hospodárenie** s členskými štátmi

☐ **Nepriame hospodárenie** s delegovaním úloh súvisiacich s plnením rozpočtu na:

- ☐ tretie krajiny alebo subjekty, ktoré tieto krajiny určili,
- ☐ medzinárodné organizácie a ich agentúry (uved'te),
- ☐ Európsku investičnú banku (EIB) a Európsky investičný fond,
- ☐ subjekty podľa článkov 208 a 209 nariadenia o rozpočtových pravidlách,
- ☐ verejnoprávne subjekty,
- ☐ súkromnoprávne subjekty poverené vykonávaním verejnej služby, pokiaľ tieto subjekty poskytujú dostatočné finančné záruky,
- ☐ súkromnoprávne subjekty spravované právom členského štátu, ktoré sú poverené vykonávaním verejno-súkromného partnerstva a ktoré poskytujú dostatočné finančné záruky,
- ☐ osoby poverené vykonávaním osobitných činností v oblasti SZBP podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii a určené v príslušnom základnom akte.
- *V prípade viacerých spôsobov hospodárenia uveďte v oddiele „Poznámky“ presnejšie vysvetlenie.*

Poznámky:

Členské štáty aj Európska komisia musia podporovať a uľahčovať spoluprácu a výmenu najlepších postupov medzi oprávnenými subjektmi (článok 15 ods. 3 návrhu).

³⁶

Vysvetlenie spôsobov hospodárenia a odkazy na nariadenie o rozpočtových pravidlách sú k dispozícii na webovej stránke BudgWeb: http://www.cc.cec/budg/man/budgmanag/budgmanag_en.html.

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Opatrenia týkajúce sa monitorovania a predkladania správ

Uved'te časový interval a podmienky, ktoré sa vzťahujú na tieto opatrenia.

V článku 18 (Monitorovanie a hodnotenie) sa vyžaduje, aby Komisia vykonala hodnotenie najskôr päť rokov od dátumu začiatku uplatňovania. Komisia stanoví podrobný program na monitorovanie výsledkov, výstupov a vplyvov tejto smernice, ukazovatele a frekvenciu zberu. Funkcia členských štátov v rámci tejto úlohy bude spočívať najmä v poskytovaní príslušných štatistických údajov podľa článku 18.

Na doloženie hodnotenia sa použijú príklady ukazovateľov uvedených v oddiele 1.4.4 tohto finančného výkazu.

Pokiaľ ide o monitorovanie finančných výdavkov, uplatňujú sa ustanovenia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1381/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa ustanovuje program Práva, rovnosť a občianstvo na obdobie rokov 2014 – 2020.

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. Zistené riziká

Nie sú identifikované žiadne riziká.

2.2.2. Údaje o zavedenom systéme vnútornej kontroly

Neuvádza sa.

2.2.3. Odhad nákladov a prínosov kontrol a posúdenie očakávanej úrovne rizika chyby

Neuvádza sa.

2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

Uved'te existujúce a plánované preventívne a ochranné opatrenia.

Okrem uplatňovania nariadenia o rozpočtových pravidlách na účely predchádzania podvodom a nezrovnalostiam sa bude vykonávať kontrola kvality a overovanie predložených údajov s cieľom riešiť prípadné nedostatky alebo nezrovnalosti.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov

- Existujúce rozpočtové riadky

V poradií, v akom za sebou nasledujú okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky.

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo 3. Bezpečnosť a občianstvo	DRP/NRP ³⁷	krajín EZVO ³⁸	kandidátskych krajín ³⁹	tretích krajín	v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách
	33 02 01	DRP	ÁNO	NIE	NIE	NIE

- Požadované nové rozpočtové riadky – neuvádza sa

V poradií, v akom za sebou nasledujú okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky.

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo [Názov.....]]	DRP/NRP	krajín EZVO	kandidátskych krajín	tretích krajín	v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách

³⁷ DRP = diferencované rozpočtové prostriedky / NRP = nediferencované rozpočtové prostriedky.

³⁸ EZVO: Európske združenie voľného obchodu.

³⁹ Kandidátske krajiny a prípadne potenciálne kandidátske krajiny západného Balkánu.

3.2. Odhadovaný vplyv na výdavky

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na výdavky

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Okruh viacročného finančného rámca	3	Bezpečnosť a občianstvo
---	----------	--------------------------------

GR JUST			Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	SPOLU
• Operačné rozpočtové prostriedky									
Číslo rozpočtového riadka 33 02 01	Závazky	(1)	0,700						0,700
	Platby	(2)	0,560						0,560
Číslo rozpočtového riadka	Závazky	(1a)							
	Platby	(2a)							
Administratívne rozpočtové prostriedky financované z balíka prostriedkov určených na realizáciu osobitných programov ⁴⁰									
Číslo rozpočtového riadka 33.01 04 01		(3)	0,125	0,125					0,250
Rozpočtové prostriedky pre GR JUST SPOLU (v rámci programu Práva, rovnosť a občianstvo)	Závazky	= 1 + 1 a + 3	0,825	0,125					0,950
	Platby	= 2 + 2 a +3	0,685	0,125					0,810

⁴⁰ Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky určené na financovanie realizácie programov a/alebo akcií Európskej únie (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

• Operačné rozpočtové prostriedky SPOLU	Závázky	(4)	0,700						0,700
	Platby	(5)	0,560						0,560
• Administratívne rozpočtové prostriedky financované z balíka prostriedkov určených na realizáciu osobitných programov SPOLU		(6)	0,125	0,125					0,250
Rozpočtové prostriedky OKRUHU 3 Bezpečnosť a občianstvo viacročného finančného rámca SPOLU	Závázky	= 4 + 6	0,825	0,125					0,950
	Platby	= 5 + 6	0,685	0,125					0,810

Ak má návrh/iniciatíva vplyv na viaceré okruhy:

• Operačné rozpočtové prostriedky SPOLU	Závázky	(4)							
	Platby	(5)							
• Administratívne rozpočtové prostriedky financované z balíka prostriedkov určených na realizáciu osobitných programov SPOLU		(6)							
Rozpočtové prostriedky OKRUHOV 1 až 4 viacročného finančného rámca SPOLU (referenčná suma)	Závázky	= 4 + 6							
	Platby	= 5 + 6							

Okruh viacročného finančného rámca	5	„Administratívne výdavky“
---	----------	---------------------------

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	SPOLU
GR: JUST								
• Ľudské zdroje		0,143	0,143					0,286
• Ostatné administratívne výdavky								
GR JUST SPOLU		0,143	0,143					0,286

Rozpočtové prostriedky OKRUHU 5 viacročného finančného rámca SPOLU	(Závázky spolu = Platby spolu)	0,143	0,143					0,286
---	-----------------------------------	--------------	--------------	--	--	--	--	--------------

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	SPOLU
Rozpočtové prostriedky OKRUHOV 1 až 5 viacročného finančného rámca SPOLU	Závázky	0,968	0,268					1,236
	Platby	0,828	0,268					1,096

3.2.2. Odhadovaný vplyv na operačné rozpočtové prostriedky

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie operačných rozpočtových prostriedkov.
- ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie operačných rozpočtových prostriedkov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

viazané rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Uved'te ciele a výstupy ↓			Rok 2019		Rok 2020		Rok 2021		Rok 2022		Rok 2023		Rok 2024		SPOLU	
	VÝSTUPY															
	Druh	Priemerné náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Počet	Náklady	Celkový počet	Náklady spolu
OSOBITNÝ CIEĽ č. 1			Pokračovať v opatreniach v oblasti vzdelávania a spolupráce a rozšíriť ich na väčší počet oprávnených subjektov v celej EÚ s cieľom rozšíriť používanie žalôb v zastúpení v prípadoch porušenia právnych predpisov s cezhraničnými následkami.													
– Výstup: vzájomné učenie, spolupráca (podujatia, elektronická platforma na výmenu, prostriedky			2	0,825	1	0,125									3	0,950
Osobitný cieľ č. 1 medzisúčet			2	0 825	1	0 125									3	0 950

OSOBITNÝ CIEĽ č. 2...

Znížiť počet porušení práva Únie, ktoré majú vplyv na kolektívne záujmy spotrebiteľov, a tak zlepšiť dodržiavanie pravidiel a zmierňovať poškodzovanie spotrebiteľa.

– Výstup: analytické činnosti – zhromažďovanie údajov a štatistik															0	0
Osobitný cieľ č. 2 medzisúčet																0
NÁKLADY SPOLU			2	0,825	1	0,125									3	0,950

3.2.3. Odhadovaný vplyv na administratívne rozpočtové prostriedky

3.2.3.1. Zhrnutie

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov.
- ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024	SPOLU
--	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------

OKRUH 5 viacročného finančného rámca							
Ľudské zdroje	0,143	0,143					0,286
Ostatné administratívne výdavky							
OKRUH 5 viacročného finančného rámca medzisúčt	0,143	0,143					0,286

Mimo OKRUHU 5⁴¹ viacročného finančného rámca							
Ľudské zdroje							
Ostatné výdavky administratívnej povahy (1 intra muros)	0,125	0,125					0,250
Mimo OKRUHU 5 viacročného finančného rámca medzisúčt	0,125	0,125					0,250

SPOLU	0,268	0,268					0,536
--------------	--------------	--------------	--	--	--	--	--------------

Rozpočtové prostriedky potrebné na ľudské zdroje a na ostatné administratívne výdavky budú pokryté rozpočtovými prostriedkami GR, ktoré už boli pridelené na riadenie akcie a/alebo boli prerozdelené v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu pridelovania zdrojov a v závislosti od rozpočtových obmedzení.

⁴¹

Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky určené na financovanie realizácie programov a/alebo akcií Európskej únie (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

3.2.3.2. Odhadované potreby ľudských zdrojov

- ☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie ľudských zdrojov.
- ☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie ľudských zdrojov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

odhady sa vyjadrujú v jednotkách ekvivalentu plného pracovného času

	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
• Plán pracovných miest (úradníci a dočasní zamestnanci)						
33. 01 01 01 (ústredie a zastúpenia Komisie)	1	1				
XX 01 01 02 (delegácie)						
XX 01 05 01 (nepriamy výskum)						
10 01 05 01 (priamy výskum)						
• Externí zamestnanci (ekvivalent plného pracovného času)⁴²						
33. 01 02 01 (ZZ, VNE, DAZ z celkového balíka prostriedkov)						
01 02 02 (ZZ, MZ, VNE, DAZ, PED v delegáciách)						
XX 01 04 yy⁴³	– ústredie					
	– delegácie					
XX 01 05 02 (ZZ, VNE, DAZ – nepriamy výskum)						
10 01 05 02 (ZZ, VNE, DAZ – priamy výskum)						
Iné rozpočtové riadky (uved'te)						
SPOLU	1	1				

Potreby ľudských zdrojov budú pokryté úradníkmi GR, ktorí už boli pridelení na riadenie akcie a/alebo boli interne prerozdelení v rámci GR, a v prípade potreby budú doplnené zdrojmi, ktoré sa môžu prideliť riadiacemu GR v rámci ročného postupu prideľovania zdrojov v závislosti od rozpočtových obmedzení.

Opis úloh, ktoré sa majú vykonať:

Úradníci a dočasní zamestnanci	Spustiť výzvu na vyjadrenie záujmu a koordinovať iniciatívu.
Externí zamestnanci	

⁴² ZZ = zmluvný zamestnanec; MZ = miestny zamestnanec; VNE = vyslaný národný expert; DAZ = dočasný agentúrny zamestnanec; PED = pomocný expert v delegácii.

⁴³ Čiastkový strop pre externých zamestnancov financovaných z operačných rozpočtových prostriedkov (pôvodné rozpočtové riadky „BA“).

3.2.4. Súlad s platným viacročným finančným rámcom

- ☒ Návrh/iniciatíva je v súlade s platným viacročným finančným rámcom.
- ☐ Návrh/iniciatíva si vyžaduje zmenu v plánovaní príslušného okruhu vo viacročnom finančnom rámci.

Vysvetlite požadovanú zmenu v plánovaní a uveďte príslušné rozpočtové riadky a zodpovedajúce sumy.

- ☐ Návrh/iniciatíva si vyžaduje, aby sa použil nástroj flexibility alebo aby sa uskutočnila revízia viacročného finančného rámca.

Vysvetlite potrebu a uveďte príslušné okruhy, rozpočtové riadky a zodpovedajúce sumy.

3.2.5. Príspevky od tretích strán

- ☒ Návrh/iniciatíva nezahŕňa spolufinancovanie tretími stranami.
- Návrh/iniciatíva zahŕňa spolufinancovanie tretími stranami, ako je odhadnuté v nasledujúcej tabuľke:

rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

	Rok N	Rok N + 1	Rok N + 2	Rok N + 3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)			Spolu
Uveďte spolufinancujúci subjekt								
Prostriedky zo spolufinancovania SPOLU								

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

- ☒ Návrh/iniciatíva nemá finančný vplyv na príjmy.
- ☐ Návrh/iniciatíva má finančný vplyv na príjmy, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:
 - ☐ vplyv na vlastné zdroje
 - ☐ vplyv na rôzne príjmy

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Rozpočtový príjmov:	riadok	Rozpočtové prostriedky k dispozícii v prebiehajúc om rozpočtovom roku	Vplyv návrhu/iniciatívy ⁴⁴					
			Rok N	Rok N + 1	Rok N + 2	Rok N + 3	Uveďte všetky roky, počas ktorých vplyv trvá (pozri bod 1.6)	
Článok								

V prípade rôznych pripísaných príjmov uveďte príslušné rozpočtové riadky výdavkov.

--

Uveďte spôsob výpočtu vplyvu na príjmy.

--

⁴⁴

Pokiaľ ide o tradičné vlastné zdroje (clá, odvody z produkcie cukru), uvedené sumy musia predstavovať čisté sumy, t. j. hrubé sumy po odpočítaní 25 % na náklady na výber.